

Καὶ ἐκτύπησε Βιβλίος τὸν θραγίονά του μὲν τὸν χειρὶ του, καὶ ἀπέσπασε τὸ κρεμάμενον εἰς τὸν τοῖχον ἔρος του.

— Τί θὰ κάμης, μυλόρδ;

— Παρρύ, τί θὰ κάμω; Οὐτι κάμνουν δῆλα τὰ μέλη τῆς οἰκογνείας μου: ἡ μήτηρ μου ζῆται ἐλεμοσύνην: ἡ ἀδελφή μου ζῆται ἐλεμοσύνην διὰ τὴν μητέρα μου: ἀλλοῦ ἔχω ἀδελφούς ζητοῦντας ἐπίσης ἐλεμοσύνην διὰ τὸν ἑαυτόν των. Εὔχω, ὁ πρωτόκος, θὰ κάμω καθὼς δῶλοι αὐτοί, θὰ ζητήσω ἐλεμοσύνην!

Καὶ, ταῦτα εἰπών, καὶ διακόψας ἀποτόμως τοὺς λόγους του διὰ νευρώδους καὶ φρικτοῦ γέλωτος, ὁ νέος ἔζως τὸ ζήρος του, ἔλασε τὸν ἐπὶ τοῦ κιθῶτου κείμενον πέλον του, ἔρριψε εἰς τοὺς ὄμους του μανδύαν μαύρους, τὸν ὅποιον ἐφόρει εἰς δόλον του τὸ ταξέδιον, καὶ, σφρήγων τὰς δύνα χειρες τοῦ γέροντος, δοσις τὸν ἔβλεπε μὲ σμηχαίαν, εἶπεν:

— Αγαθέ μου Παρρύ, εἰπὲ νὰ σου ἀνάψουν φωτιάν, φάγε, πίε, κοιμήσου, ἔσο εύτυχης: ἀς ἡμεθα εύτυχεῖς, πιστε φίλε μου, μοναδικέ μου φίλε εἴμεθα πλούσιοι ὡς έσαιλεις!

Καὶ, τοῦτο εἰπών, ἐκτύπησε μὲ τὸν γρόνθον του τὸ σακκίον μὲ τὰς δούπιτας, ἐπεπει τοῦτο ἔναρέως κατὰ γῆς, καὶ τότε ἀρχισε πάλιν νὰ γελᾷ μὲ τὸν τένθιμον ἔκεινον τρόπον, δοσις εἶχε τρομάξει τὸν Παρρύ τόσον ἐνῷ δὲ δῆλη ἡ οἰκία ἐφώναζεν, ἔψαλλε καὶ ἡτοιμάζετο νὰ δέχηῃ καὶ νὰ τοποθετήσῃ τοὺς ξένους, τῶν δύοιν τοις ὑπορέται ἥλθον προτίτερα, ὁ ζένος οὗτος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν μεγάλην αἴθουσαν εἰς τὴν ὁδὸν, δῆλον ὃ γέρων, προῆτας εἰς τὸ παράθυρον νὰ τὸν ἴδῃ, τὸν ἔχασε μετὰ μίαν στιγμήν.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΤΟ ΗΡΙΔΕΡΑΙΟΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Δέν εἶχεν εἰσέτι παρέλθει ἡ συγκέντης τὴν δύοιαν ἐπρόξενησεν ἡ παράστασις τοῦ γάμου τοῦ Φίλαρον, στε νέον δράμα σπουδαιότατον καὶ πραγματικόν προσέλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ.

Μία έσαιλειστα τῆς Γαλλίας, εἰς καρδινάλης, μία τυχοδιώκτρια ἐκ έσαιλικοῦ αἵματος, εἰς ἀμφιβολοῦς εὐγενής, εἰς χωροφύλαξ, εἰς μυστηριώδης ξένος ἀγύρτης τε συνάμα καὶ συνωμότης, ἵδιον τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος. Καὶ σκηνὴ μὲν ὑπῆρξε τὸ κακουργιοδικεῖον, ἀκροστήριον δὲ, ἀπατα τὴν Εὐρώπην.

Οὐαίκις ἡ ιστορία συνθέτει δράματα, τὰ παριστάνει συνήθως σπουδαῖα τὸ προκείμενον ὅμως ὑπῆρξε φρικτόν. Βλέπομεν πρίγγιπα ἐκ τῆς οἰκογνείας Ροάν ἐγκαλούμενον ἐπὶ κλωπῆ, ἀρχιερέα συμπαραβαλλόμενον μὲ ἑταῖραν, τὸν πρώτον ἀξιωματικὸν τῆς Γαλλίας ἐκελητίας ὑποκύπτοντα εἰς τὴν κατηγορίαν ἀτίμου ἀλληλεγγύης. Βλέπομεν προσέτι έσαιλισσαν, τὴν θυγατέρα Μαρίας τῆς Θρησκίας, κατατησασαν νὰ παρειτήσῃ εἰς τὴν σύχην διαδικασίας πλήρους σκανδάλων τὴν ἀμφιβολούμενην ἀρετὴν της, καὶ τὴν ἐξυντισθεῖσαν τιμὴν τις. Αλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς αὐτοὶ συνεταράχθησαν ἀντέταξαν τοὺς Ροάν εἰς τοὺς Βουρβώνους, καὶ οἱ ἀπόργονοι τῶν ἐπιποτῶν διέσυραν πρώτοι τὴν ὑπόληψιν τῆς έσαιλε-

σης των. Οἱ ὑπουργοὶ διηρέθησαν: ἡ Εὐρώπη κατεκλύσθη ἀπὸ λιθέλλους, καὶ ἐπὶ τέλους, ἐπειδὴ δέδιος τῶν μεγιστάνων, αἱ ζηλοτυπίαι των, αἱ ἔριδες των, αἱ φαδούροι ταῖς τῶν ἐξετέθησαν εἰς τοὺς ὑποπνηματισμοὺς τοῦ ὅχλου, ἡ καταφρόνησης ὑξετενή ἀντὶ νὰ ἐλαττωθῇ. Άς προσθέσωμεν δτι αὐτὸ τὸ συνέδριον —parlement— ἐξέδωκεν ἀπόφασιν ἀφορῶσαν τὴν σύζυγον τοῦ βασιλέως καὶ μέγαν τινὰ ειράρχην τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὑπέβαλεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν δικαιατρῶν δύω δυάμεις τὰς ὁποῖας ἐφέθησαν ὅλοι ἔνας τότε καὶ τοις ὑπηρετοῦντες αὐτάς. Οἱ νεωτερισμὸς ὑπῆρξε έσαιλας τὰ μέγιστα ἐπίροbus. Άς ἐνθυμηθῶμεν τὰς χρονολογίας τὸ 1785 ἔγεινεν ἡ δίκη τοῦ περιδεραίου, καὶ τὸ 1789 ἐξέρρηγη ἡ ἐπανάττασις!

Ο Ροάν εἶχεν θήσος ἀξιωπρεπεῖς, πολλὴν φιλοδέξιαν, πνεῦμα, καρδίαν φλεγομένην ἀπὸ τὴν δίψαν τῶν ἡδονῶν, καὶ ῥωπὴν ἀκαταμάχητον πρὸς τὴν ἐπίδειξιν καὶ τὴν πολυτέλειαν.

Ἐ Μαρία ἀντουανέτ εἶχε συλλάβει μίσος κατ’ αὐτοῦ, τὰ αἴτια τοῦ ὁποίου διερμηνεύθησαν πολυτρόπως. Οἱ φίλοι τοῦ πρίγγιπος διηγοῦνται δτι, ὅτε ἦτον πρίστενος εἰς Βιένναν, εἶχε γράψει πρὸς τὸ δοῦκα Αιγκιλιών ἐπιτολὴν δημοτεισθῆσαν ἐκ προδοτίας, δι’ ἣς παριστάνετο Μαρία η Θρησκία κλασσασα ἐπὶ τῆς διαμελισθείσης Πολωνίας, καθ’ ἣν στιγμὴν καὶ αὐτὴ ἡ ίδια ἐλάμβανε τὸ μερίδιόν της. Άλλοι έσαιουσι δτι ὁ Λουΐ Ροάν, δχι μόνον κατέση ἐνοχος ἀδικητού εἰς τὰς μετὰ τῆς έσαιλίστης σχέσεις του, ἀλλὰ καὶ ἐκαιχθίη μὲ ἀναιδῆ κουφότητα. Ή τελευταία αὐτὴ ὑπόθεσις δὲν εἶναι ἀπίθανος: διότι καὶ τὰ ἥπια τοῦ ἀρχιερέως δὲν ἦσαν δλως διόλου ἀμεμπτα, καὶ ματαιότητα πολλὴν εἶχε, καὶ οἵτους ἀπεργίραπτον.

Ὀποιοιδέποτε καὶ ἀν ἦτον τὸ αἴτιον, ἡ έσαιλίστα τὸν ἀπεστρέψετο αὐτὸς ὅμως, ἀν καὶ προβίασθεις παρὰ τὴν θέλησιν της εἰς τὰ ὑψηλότερα ἐκκλησιαστικὰ ἀξιωματα τοῦ έσαιλείου, δὲν ἐδύνατο νὰ συνειθίσῃ τὸ μίσος. Εδοκίμασε λοιπὸν νὰ δικαιολογηθῇ, ἀλλ’ ἀπεβλήθη μετὰ καταφρονήσεως, καὶ αἱ ἐλπίδες του δλαι εἶχον σχεδὸν σῆσθη, δταν ἀπρόδοκητος τις περίστασις τὰς ἀνεζωπύρησε.

Γυνὴ τις καταγομένη κατ’ εὐθεῖαν γραμμὴν ἀπὸ τὸν έσαιλέα έβριτον τὸν Β’, καὶ ἐπομένως φέρουσα τὸ ἐπώνυμον Βαλούα, παρουσιάσθη εἰς τὸν Καρδινάλην. Ή γυνὴ αὐτὴ εἶχε καὶ πνεῦμα καὶ χάριν. Συνελθοῦσα πρὸ μικροῦ εἰς γάμον μετὰ τοῦ κόμητος Δελαμώτ ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς, ὑπέπεσεν εἰς παραδόξους τινὰς δοκιμασίας, αἴτιες συνέτεινον εἰς τὸ νὰ ἐπαυξήσωσι τὸν συμπάθειαν ἡτις ἔγεννατο ἀπὸ τὰ φυσικά της θέληγτρα. Ό πατήρ της καταφράγων, ὡς ἐλεγον ἐκείνη, τὰ λείψανα τοῦ πατρογονικοῦ του πλούτου, ἔψυγεν ἀπὸ τὰς πωληθείσας ἰδιοκτησίας του διὰ νυκτὸς, αφοῦ πρώτον ἔθεσεν ἐντὸς κανιστρου ὑπὸ τὰ παραθύρα τίνος γείτονός του, τὸ νεώτερον τέκνον του. Σύγιον δὲ μεθ’ ἐμαυτοῦ τὰ δύο ἄλλα καὶ τὴν ἔγγυον σύζυγον του, μετέβη τὸ πρώτον εἰς Παρίσιους καὶ ἐπειτα εἰς Βαυλώνιαν δτου ἀπέθανεν ἐντὸς τοῦ νοτοχυμείου, ἀφῆσκς μοναδικὴν κληρονομίαν τὴν διφθέραν δι’ ἣς ἀπεδεικνύετο, δτι δὲ ἀπόγονος τοῦ έβριτου παρέδωκε τὸ πνεύμα ἐπὶ τῆς ψάθης ὡς τις ἀγύρτας.

Τὰ τέκνα του ὅμως δὲν ἔμειναν ἀπροστάτευτα· καὶ μαρκέζα Βουλανδίλιε, οἰκτέρουσα τὴν δυστυχίαν των, τὰ ἐπεριποιήθη καὶ τὰ ἀνέθρεψεν. Ἐσχάτως δὲ ἡ Κυρία Δελαμώτ, ἀποδείξας τὴν καταγωγήν της, ἔλαβε καὶ σύνταξιν ὀντακοτίων φράγκων.

Ιδίου διὰ ποίων διηγήσεων γοητευθεῖς ὁ Κ. Ρόαν, δὲν ἔδραμεν νὰ γείνῃ καὶ εὐεργέτης καὶ φίλος τῆς νέας κομήστης, καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἐντὸς ὄλιγου καὶ φύλακα τῶν μυστηρίων τῆς καρδίας του. Αὕτη δὲ, ἔχουσα ἥδη τὴν προστασίαν τῆς Κυρίας Ἐλισάβετ, ἀπέβλεπεν εἰς ἄλλην μεγαλητέραν, τὴν τῆς Βασιλίσσης. Ὁ Καρδινάλης ἐνίσχυσε τὴν ἐπιθυμίαν της, καὶ ἡ ἔκβασις ὑπερέβη τὰς προσδόκιας των διότι, ὑποβαλοῦσα εἰς τὴν Βασιλίσσαν ἀναφορὰν, ἐπέτυχε τὴν εύμενειάν της, καὶ συνομιλήτατα μετ' αὐτῆς, συνέλαβε τὴν ἐλπίδα εὑνοίας ἴδιαιτέρας καὶ ἔξαιρέτου οἰκειότητος.

Οταν δὲ Ρόαν ἔμαθε ταῦτα ἐσκίρτησεν ἀπὸ τὴν χράν του. Η νέα σχέσις τῆς κομήστης ἀνεπτέρωσε τὰς ἐλπίδας του· διὸ καὶ τὴν παρεκάλεσε νὰ διαπραγματευθῇ προτηκόντως μετὰ τῆς Βασιλίσσης τὴν πολύευκτον συμφίλιωσιν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Κ. Δελαμώτ συνήνεσε χωρὶς δυσκολίαν, αἱ διαπραγματεύσεις ἤχοιταν, ἡ ὑπετέθη ὅτι ἤχοιταν, καὶ πρῶτον ἀποτέλεσμα ἐπέφερον τὴν ἀδειαν τοῦ νὰ δικαιολογηθῇ ὁ καρδινάλης. Ἐγραψε λοιπὸν ἕκθεσιν, ἔλαβεν ἀπάντησιν καὶ ἔγραψεν ἐκ νέου εἰς τρόπον ὥστε, χάρις εἰς τὴν μετολάβησιν τῆς Κ. Δελαμώτ, ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Βασιλίσσης ἀνταπόκρισις κατήντησε συστηματική.

Η Μαρία Άντουκνέτ ἔξεμυστηρεύετο τῷντι εἰς τὴν Κυρίαν Δελαμώτ; Αἱ πρὸς τὸν Καρδινάλην ἐπιστολαὶ ἦσαν τάχα ἀληθεῖς ἢ πλασταῖ;

Ἄς σημειώσωμεν διτὶ αὐταὶ αἱ ἀποδιδόμεναι εἰς τὴν Βασιλίσσαν ἐπιστολαὶ γεγοραμέναι μὲν ψυχρότητα καὶ συστολὴν τὸ κατ' ἄρχας, ἔχριματισθησαν ἀνεπαισθήτως μὲν χρώματα ἀτινα δὲν ἦσαν, δυνάμεθα νὰ τὸ εἰπῶμεν, οὔτε τοῦ μίσους, οὔτε τῆς καταφρονήσεως· διτὶ εἶχον διεγέρει εἰς τὴν τεταρχημένην καρδίαν του αἰτήθατα, τῶν ὅποιων δὲν ἔδυνηθη οὔτε νὰ μετριάσῃ τὴν ἐλφρασιν, οὔτε νὰ κκνονίσῃ τὴν διεύθυνσιν, διτὶεις ἔνα λόγον ἐπίστευτεν διτὶ ἡγκάπτο.

Καθὸ ἀνώτερος πνευματικὸς τοῦ πελατίου, εἶχε μυρίας εὐκαίριας νὰ θλέπῃ τὴν Βασιλίσσαν, ἔτω καὶ στιγματῶς· ἀλλ' ἡ ἀνυπομονησία του δὲν ἐπερίμενε τὰς περιστάσεις αὐτᾶς· διὸ καὶ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τῆς ἀλληλογραφίας, ἔζητησε διὰ τῆς Κ. Δελαμώτ, ἴδιαιτέρων συνέντευξιν.

Ιδίου τὶ συνέσῃ.

Περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου τοῦ 1784, περίεργός τις σειρὴν ἥκολούθησεν εἰς τοὺς καῆποις τῆς Βερσάλλες.

Μεταξὺ τῆς ἐνδεκάτης ὥρας καὶ τοῦ μεσσαντίου, εἰς τὸ Βαθός μετροῦ τινος δάσους, ἐφένη τις μετημοφιστέμενος, καὶ οὗτος ἦτον ὁ Καρδινάλης Ρόαν, διτὶ ἐπήγαινος πρὸς συνάντησιν τῆς Βασιλίσσης. Ἡ νῦν ἦτον ζοφερά. Γυνὴ τις μὲν κεραλὴν πανταχούθεν κεκκλυμένην καὶ μὲν μανδύν λευκὸν, ἐπερίμενεν εἰς τὸν προτιμωρισμένον τόπον. Όλος τε ταρχημένος ὁ καρδινάλης προχωρεῖ, καὶ ἀκούει τὰς λέξεις ταύτας· « ἔξερεις τὲ σημαίνει τοῦτο; » καὶ συγχρόνως τὸν ἔδωκεν ἡ λευκορότος ἔν ρόδον, τὸ ὅποιον λαζῶν καὶ θεσας ἐπάνω εἰς τὴν καρδίαν του ἐτοιμάζετο γ' ἀ-

ποχριθῇ· αἰφνιδίως ὅμως γνωστή τις φωνὴ ἐψιθύρεσσιν εἰς τὸ ώτον του· « Ἐλα, Ἐλα, καὶ Δέσποινα καὶ ἡ Κόμησσα Ἀρτουά ἔρχονται. »

Ο Καρδινάλης ἀνεχώρησε παρευθὺς δροματοῦ, καὶ ἥλθε πρὸς τὸν Βαρών Δεπλάντα, ἵνα τῶν οἰκείων του, καὶ πρὸς τὴν Κυρίαν Δελαμώτ ἥτις τὸν εἶχεν ἀκολούθησε. Καὶ οἱ τρεῖς ἔγειναν ἀρχντοι.

Ἐν τοσούτῳ, ἡ θέσις τῆς Κυρίας Δελαμώτ μετεβλήθη ὅλως διόλου. Μέχρι τοῦ 1784, μόλις ἀπέζη διά τινων διωρεῶν τὰς ὅποιας ἔχορήγει εἰς αὐτὴν τὸ ἀνακτορικὸν ταμείον, δι' ἄλλων ένοθημάτων διδομένων κατ' αἴτησιν της καὶ γάριν τῆς; οἰκογενείας της, καὶ διὰ τῆς συντάξεως της, τὴν ὅποιαν εἶχον αύξησει μέχρι 1500 φράγκων. Εἶναι ἀληθὲς διτὶ ἔντοτε ἔκαμεν ἔξωτερικάς τινας ἐπιδείξεις πλουσιότητος, ἀλλ' ἐπράττε καθ' ὑπηρφευσιν ποτὲ μὲν ἀλαζονείας ποτὲ δὲ τόλμης διότι συγνάκις ἔλεγεν διτὶ δύω οἱ τρόποι δι' ὃν πρέπει νὰ ζητῇ τις ἐλεπιμοσύνην, η εἰς τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας η δι' ὅχηματος.

Άλλα τὸ 1784, δῆλα τὰ κατ' αὐτὴν ἔλασθον νέαν μορρών ἤγόρασεν δρυμα, ἵππους, εἰχεν οἰκίαν ἀνοικτὴν, ἐπροσκάλει εἰς τὴν τράπεζάν της σημαντικὰ ὑποκείμενα, καὶ ἐν γένει ἥκολούθει τὴν τάξιν καὶ τὰς συνθείας τῆς ἀνωτέρας κλάσεως τῆς κοινωνίας. Όσον δὲ περὶ τῶν μετὰ τῆς Βασιλίσσης σχέσεων της, περὶ ὃν δὲν ἐπρέπει θεοῖς νὰ δικιῆ ἐάν εἶχε λόγους νὰ φοβήσαι μὴ φωραθῇ ψευδομένη, σοὶ μόνον δὲν τὰς ἔκρυπτε διόλου, ἀλλὰ καὶ ἐκαυγάστο καὶ τόσον ἦσαν οἱ ἀνθρωποι πεπεισμένοι περὶ τῆς κρυφίας ἐπιρρόης της, ὥστε ἔζητουν καὶ τὴν φίλαν καὶ τὴν προστασίαν της.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μετέβη εἰς Βαρ-συρ-ώθ. Ἐπειδὴ τὴν εἶχον γνωρίσει δῆλοτε ἐκεῖ πτωχὴν, καὶ τῶν πτωχῶν τὰ μέσα μεταχειρίζομένην πρὸς πορισμὸν ἄρτου, ἔξεπλήγθησαν ἀπὸ τὴν σημερινὴν πολυτέλειαν της. Εἶχε πλουσιώτατον κόσμημα ἐξ ἀδαμάντων, — παρατηρητέον διτὶ τοῦτο συνέδη ἐννέα μῆνας πρὸ τῆς ἀγορᾶς τοῦ περιδεράτου, — εἰσθῆταις κεντημένας τοῦ Δυών, καὶ τὰ ἀργυρᾶ της σκεύη ἦσαν πάξιμολκα καὶ ἔξαιτιας κατατακευῆς. Ἐπλήρωσε τὰ χρέη της, ἐνθυμήθη καὶ τοὺς δανειστάς της ἐκείνους οἵτινες εἶχον λησμονήσει τὰ δάνειά των, καὶ ἔκαμε μυρίας εὐεργεσίας· ὥστε ἡ μήτηρ τοῦ Κ. Βενιώ, ἥτις εἶχεν ἔτιτο τοιλάσσεις ἀρίστην ιδέαν περὶ αὐτῆς, δὲν ἥθελησε πώποτε νὰ πιστεύῃ διτὶ ἦτον ἔνοχος.

Πόθεν ἀρχὸς τὸ τόσος αἰρνιδίος πλοῦτος; Ὅσοι ἦσαν μεμυημένοι εἰς τὸ μυστήριον τῶν μετὰ τοῦ Ρόαν σχέσεων της, ἐσκανδαλίσθησαν χωρὶς ν' ἀπορήσωσιν ὡς οἱ ἄλλοι· ὁ Καρδινάλης ἦτον ὑπέρπλουτος· ἀπὸ μόνον τὸ μοναστήριον τοῦ Σκιντουάκτετ ἐλάμβανε 300,000 φρ., κατ' ἕτοι· τὰ ἐν Κουζράι ὑποστατικά του τὸν ἔδιδον 30,000 φρ., εἰς δὲ τὴν Ἀλζάς εἶχε λακυπροτάτην οἰκίαν. Ἀλλ' ἦτον μᾶλλον ἀσωτος ἢ πλούτος, καὶ τὰ χρέη τοῦ ἀνέβαινον τότε μέχρι δύω ἑκατομμυρίων· διὸ καὶ ἀπέδιδον τὴν κατάστασιν τῆς Κυρίας Δελαμώτ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Καρδινάλης ἔπιρπλουτος· ἀπὸ τοῦ περιστατικοῦ τοῦ Σκιντουάκτετ, ἐλάμβανε 300,000 φρ., κατ' ἕτοι· τὰ ἐν Κουζράι ὑποστατικά του τὸν ἔδιδον 30,000 φρ., εἰς δὲ τὴν Ἀλζάς εἶχε λακυπροτάτην οἰκίαν. Ἀλλ' ἔκτος τούτου ἔδύνατο νὰ ἔγκαταλείψῃ εἰς τὴν πτωχείαν γυγαῖκα συντρέσσεται τὴν φιλοδοξίαν

καὶ τὸν ἔρωτά του; Βεβαίως δοῦ, ἀφοῦ μάλιστα ἡ ἐπιτυχία ἔφαντο ἐπιστέφουσα τὰς ἐπιθυμίας του ποτέ του δὲν ὑπῆρξε τοσοῦτον εύτυχης. Δὲν ἐπρόβλεπεν δὲ φύλιος τὴν φρικώδη καταστροφήν του!

Πρὸ πολλοῦ οἱ ἀδαμαντοπώλαι τῆς αὐλῆς, Βέχμερ καὶ Βασσάνι εἶχον εἰς τὸ ἔργαστήριόν των ἐν περιδέραιον, δι’ δὲ ἔχτον ἐν καὶ ἡμίσιο ἐκατομμύριον φράγκων, καὶ τὸ δοῖον ἐπροσπάθουν διὰ παντὸς τρόπου νὰ πωλήσωσι. Πολλάκις δὲ Βέχμερ ἀνεφέρθη περὶ τούτου εἰς τὴν Βασιλισσαν, ἀλλ’ ἐπὶ ματαίῳ.

Οὔτε τὸ 1778 ἡ Μαρία Άντουανέτ ἐγέννησε τὸ πρῶτόν της τέκνον, Λουδοβίκος δὲ ΙΣ'. εἰσένη μίαν ἡμέραν εἰς τὸν κοιτῶνά της δόλος φαιδρὸς καὶ μειδιῶν. «Ἔχω κάτι τι νὰ σὲ δώσω,» εἶπεν δὲ Βασιλεὺς, καὶ ἤνοιξε πλουσίαν τινα θήκην, ἐντὸς τῆς δοπιάς ἦτον τὸ περιδέραιον τοῦ Βέχμερ. Ἡ Βασιλισσα ἔρριψεν ἐπ’ αὐτοῦ βλέμμα καταφρονήσεως, καὶ τὸ ἀπεποιήθη μὲ θῆσος ἐπιτετηδευμένον.

Εἴτε τέ εἶχον παρέλθει ίκανά ἔτη. Οὐδὲν δὲ πρόβατον ἀλληλοδιαδέχως προτάσεις περὶ τοῦ περιδέραιον του εἰς ὅλους τῆς Εὐρώπης τοὺς ἡγεμόνας. Ότε τὸν Οκτώβριον τοῦ 1781 ἔτους ἡ Βασιλισσα ἐγέννησε τὸν διάδοχον, δὲ Βασιλεὺς, δλως περιχαρῆς διότι ἀπέκτησεν ἄριεν, ἐπρόσφερεν ἐκ νέου εἰς τὴν σύζυγόν του τὸ περιδέραιον. ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην, ἡ ἀπάρνησις τῆς Μαρίας Άντουανέτ εἶχε τι ἀνεχήγητον καὶ ἀπροσδόκητον. «Μήπως Θέλης νὰ εὐκολύνῃς εἰς τὸ Βέχμερ τὰ μέσα του νὰ ὁδηγῇ εἰς τὸ Μελόδραμα νέας κατεστολισμένας μὲ ἀδάμαντας, καὶ ἐπιμένεις νὰ πληρώσῃς τὴν ἀνονσίαν του, συνενώσαντος εἰς ἐν περιδέραιον τοὺς πολυτίμους λίθους, τοὺς δοποίους ἐπρεπεν ν’ ἀφήσῃς νὰ κυκλοφορῶσιν εἰς τὸ ἐμπόριον; » Ἐφαίνετο δὲ τοσοῦτον ὡργισμένη ὅτ’ ἐπρόφερε τὰς λέξεις αὐτᾶς, ὥστε ἡ νοσοκόμος της, ψυλαφίσασα τὸν σφυγμὸν της καὶ ἰδούσα διὰ τὴν ἐρεθισμένος, παρεκάλεσε τὸν Βασιλέα νὰ μὴν ἔξακολουθήσῃ. Οὐδοδίκος ἀπεσύρθη τεταρχημένος. Τὶ ἐπήμαινεν δὲ παράδοξος, δὲ προσβλητικὸς μάλιστα ἐκεῖνος θυμός;

Προήρχετο τάχα ἀπὸ ζωηράν τινα καὶ κρυφίαν ἐπιθυμίαν, τὴν δύσιαν κατηναγκάζετο νὰ μὴ ἐκπληρώσῃ, ἐξ αἰτίας τῆς ἐνδειας τοῦ δημοσίου ταυτείου, καὶ τῆς κοινῆς γνώμης παρωργισμένης κατὰ τῶν ἀστωτειῶν τῆς Αὐλῆς;

Οὐδὲν δὲν τοσούτο δὲν ἀπηλπίσθη. Περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου τοῦ 1784, ἀκούσας φημιζόμενην τὴν ἐπιφρόην τῆς Κ. Δελαμώτ ἐπὶ τῆς Βασιλίσσης, ἐπρόστρεψεν εἰς τὴν μεσολάβησιν της, προτείνας εἰς αὐτὴν πλουσιώτατα δώρα, ἐὰν ἔφερεν εἰς πέρας τὴν ὑπόθεσιν. ἀλλ’ ἡ Κ. Δελαμώτ ἀπέρριψε τὴν πρότασιν. «Ἐν τῷ μεταξὺ τούτω δὲ Κ. Σούζα παρηγέλθη ν’ ἀγοράσῃ διὰ τὴν Βασιλισσαν τῆς Πορτογαλλίας τὸ περιδέραιον. Οὐδεινάλλις Ρόαν ἦτο τότε εἰς Σεβέρην ἐπέστρεψε δὲ εἰς Παρισίους τὴν 5 Ιανουαρίου 1785.»

Τὴν 24 τοῦ μηνὸς τούτου, ἡ Κ. Δελαμώτ, ἡτις, κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τῶν ἀδαμαντοπώλων συνέτειξεν της, ἐδειξεν διὰ δὲν εὐχαριστεῖται νὰ ἀναμηγνύεται εἰς τοιαύτας ὑποθέσεις, ἀπῆλθεν εἰς συνάντησιν των, καὶ τοὺς εἰδοποίησεν διὰ δὲ Καρδινάλιης εἶχε διαταγὴν ν’ ἀγοράσῃ τὸ περιδέραιον διὰ

τὴν Μαρίαν Άντουανέτ, ἀλλ’ ὅτι ἐπρεπε νὰ τηρήσωσιν ἄκραν περὶ τούτου μυστικότητα.

Καὶ τωόντι μετά τινας ἡμέρας ὁ καρδινάλιης ἐπεσκέφθη τοὺς ἀδαμαντοπώλας, καὶ ἐνῷ παρετήρει διάφορα κοσμήματα, παρουσιάσθη εἰς τὰς ὄψεις του καὶ τὸ περιδέραιον. Εἰπὼν δὲ οὗτος διὰ σκοπὸς κύριος τῆς ἐπισκέψεως του εἶναι τὸ νὰ μάθῃ τὴν τελευταίαν τιμὴν τοῦ περιδέραιου, ἔμαθεν διὰ αὐτην ἦτον ἐνὸς ἐκατομμυρίου καὶ ἔξακοσίων χιλιάδων φράγκων διὰ ἀρχοῦ δὲ Μαρία Αντουανέτ ἀπεποιήθη πολλάκις νὰ τὸ ἀγοράσῃ, ἀπεράτισαν καὶ ἔστειλαν τὸ σχέδιόν του εἰς τὴν ἡγεμονία τῶν Αστούριων. Ο καρδινάλιης ἀπεκρίθη διὰ ἐπροτίθετο ν’ ἀγοράσῃ τὸ κόστημα, δοῦ δι’ ἔαυτὸν, ἀλλὰ δι’ ἄλλον τινὰ τὸν δοποῖον δὲν εἶχε τὴν ἀδειαν νὰ ὄνομάσῃ, καὶ διὰ διὰ εἰς τὸ ἔξης δὲν τὸν ἐδίδετο αὐτὴν ἡ ἀδεια, αἱ διαπραγματεύσεις θὰ ἐγίνοντο ἐπ’ ὄντυατι του ἐπρόσθετε δ’ ἐπὶ τέλους διὰ, κατὰ τὰς ὄδηγίας του, δὲν ἐδύνκτο νὰ πραγματευθῇ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν εἰρή μὲ μόνον τὸν Βέχμερ, διὰ διὰ τὸν ὁ ἀδαμαντοπώλης μεῖν’ οὐ μόνον συνηκούετο ἡ Βασιλισσα. Ἐπειδὴ δὲ δὲ Βέχμερ ἔκαμε τὴν παρατήρησιν διὰ τὸν ἀδύνατον εἰς αὐτὸν νὰ πραγματευθῇ ὑπόθεσιν τόσον σημαντικὴν ἀνευ τοῦ συντρόφου του, δὲ Καρδινάλιης ἀπεκρίθη διὰ τότε τὸν ἀναγκασμένον νὰ ζητήσῃ νέας ὄδηγίας.

Ιδοὺ τὶ διέτρεξε κατὰ τὴν μεταξὺ τοῦ Καρδινάλη καὶ τῶν δύω ἀδαμαντοπώλων πρώτην συνέντευξιν, ὅπως ἐξάγεται ἀπὸ τὸ ὑπόμνημα τὸ δοποῖον ὑπέβαλον οὗτοι μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Βασιλισσαν.

Δύω ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν, οἱ ἀδαμαντοπώλαι ἔλαβον ἐπιστόλιον γεγραμμένον τῇ ἴδιᾳ χειρὶ τοῦ καρδινάλη, δι’ οὐ ἐπροσκαλοῦντο νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν οἰκίαν του φέροντες μεθ’ ἔαυτῶν τὸ περὶ οὐ δὲ λόγος πρᾶγμα. Ο καρδινάλιης ἔκαμεν εἰς αὐτὸὺς τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὰς προτάσεις του τὰς δοπιάς καὶ ἐδέχθησαν· κατ’ αὐτὰς, τὸ περιδέραιον ἀγοράζετο ἐν ἐκατομμύριον καὶ ἔξακοσίας χιλιάδας φράγκων, τὰ δοπιά ἐμελλε νὰ πληρωθῶσιν καθ’ ἔξαμηντας. Τὴν 1 Φεβρουαρίου, δὲ Καρδινάλιης ἐπροσκάλεσεν ἐκ νέου δὲ ἐπιστολῆς του τοὺς ἀδαμαντοπώλας. Οὗτοι δὲ ἀπελθόντες εἰς τὴν οἰκίαν του μετὰ τοῦ περιδέραιου, ἔμαθεν ἀπὸρρήτως δι’ την ἐγνώριζον ἥδη διὰ τῆς Κ. Δελαμώτ, δηλαδή, διὰ τὴν Βασιλισσα αὐτὴν ἀγοράζεται τὸ περιδέραιον. Επειτα, δεικνύων τὰς προτάσεις τὰς δοπιάς εἶχον ἥδη δεχθῆν, προσείλκυτε τὴν προτοχήν των εἰς τὰς ἐφεξῆς λέξεις σημειωμένας εἰς τὸ περιθώριον. «Ἐγχρήσται, Μαρία Αντουανέτ τῆς Γαλλίας. Όταν ἡ Κ. Δελαμώτ τοὺς εἶχε συστήσει ἀκροατεῖμεν, αὐτοὶ ἐξέφρασαν φόβους περὶ τῆς πληρωμῆς. Ιδοὺ διατί ἔκριθη ἀναγκαῖον νὰ ζητηθῇ ἡ ἔγκρισις καὶ ἡ ὑπογραφὴ τῆς Βασιλίσσης.»

Αλλὰ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τῆς διαπραγματεύσεως, ιδοὺ τὶ ἐγίνετο εἰς τὸ ἀνάκτορο. Η Βασιλισσα ἐνησχολεῖται εἰς τὰ τοῦ καλλωπισμοῦ της. Η ρόπτρια της Κ. Βερτέν ἐμβάτη διηγήθη διὰ τὸ περιφρόμον περιδέραιον πωλεῖται τέλος πάντων διὰ τὸ ἀγοράσει δὲ Κ. Σούζα, καὶ τὸ ἀγοράσει διὰ τὴν Βασιλισσα τῆς Πορτογαλλίας. «Ἄ! χαίρω κατὰ πολλά, ἐφώναξεν εὐθὺς ἡ Μαρία Αντουανέτ, μετ’ ὄλγον θὰ μηνύσω τὸν Βέχμερ, καὶ θὰ εὐχαριστήσω τὸν Κ. Σούζα διότι μ’ ἐσώσεν ἀπὸ τὸ κατηραμένον

περιδέραιον.» Τὰ λόγια αὐτὰ ἦσαν ἀναμφιθόλως εἰρωνικὴ ἐφρασίας αἰσθήματος φθοροῦ διότι, ἀμφὶ ἥλθεν ὁ Κ. Βέχμερ, ἤρπασε τὸ θεῖον καὶ προσποιεῖτο ὅτι ἀνεγίνωσκεν τοιαύτην συνίθειαν εἰχεν ὄστικις ἥθελε νὰ φανερώσῃ τὴν δυσαρέσκειάν της. Ἐκινθῆ ἄρα γε εἰς τοῦτο ἀπὸ ἀγενήγυπτόν τινα αἰτίαν, εἴτε ἀπὸ γυναικείαν ζηλοτυπίαν καὶ ἐνδόμυγον πεῖσμα, διότι ἔνη ἡγεμονὶς ἡγόρασε τὸ κόσμημα τὸ ὄποιον, ὡς ἐκ τῶν προσφορῶν, καὶ τῶν πολλῶν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον μεταξύσεων τοῦ Βέχμερ εἶχεν ἀποκτήσει εὐρωπαϊκὴν σχέδιον ὑπότηψιν, καὶ διακωδωνισθῇ μεταξὺ τῶν ἱαστίσαντων καὶ τῶν γυναικῶν; Ἀφίσατα τέλος πάντων τὸ θεῖον καὶ ρέψατα θέλεμα αὐστηρὸν ἐπὶ τὸν Βέχμερ «γχίρω, εἶπε, Κύριε, διότι ἐπώλησες τὸ περιδέραιον σου. — Τὸ περιδέραιόν μου, κυρία! — Ναὶ τὸ περιδέραιόν σου τὸ ὄποιον ὁ Κ. Σούζα στέλλει εἰς τὴν Διεθνῶν.» Καὶ ἐπειδὴ ὁ Βέχμερ τὸ ἕρνθη, ἡ ἱαστίστα ἔρρψεν ἐπὶ τὴν κυρίας βερτὲν κεραυνοθόλον θέλεμα, ὡς διὰ νὰ τὴν ἐπιπλήξῃ διότι τὴν ἐπρόσεντον ἀτόπιος τότην ἀνησυχίαν. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἔμελλε πρὶν ὑπάρχῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, νὰ ὑποδεχθῇ πολλὰς κυρίας καὶ τοὺς πρέσβεις. Ἄμα εἶδε τὸν Κ. Σούζα τὸν ἐπλούσιασε μὲ ταχύτητα, ἐναντίον τῆς παραδεδεγμένης τάξεως, καὶ τὸν εἶπε μὲ πολλὴν ζωτρότητα: «Σᾶς εἰδοποιῶ, Κ. Σούζα, ὅτι δὲν θὰ λάβετε τὸ περιδέραιον δὲν θὰ τὸ λάβετε ἐπωλήθη.» Καὶ ἐπειδὴ ὁ Κ. Σούζα ἐφρίνετο ἐκστατικός: «δὲν θὰ τὸ λάβετε, κύριε, ἐπανέλαβε θριαμβευτικῶς μὲ κακοραΐνεται,» καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θέσιν της.

Ἐν τοσούτῳ τὸ περιδέραιον ἦτονεις τὰς χειρας τοῦ Καρδινάλη, καὶ ἐπρόκειτο μόνον πῶς νὰ δοθῇ εἰς τὴν ἱαστίσαν. Εἴτε τὸν ἐδέχετο, εἴτε ὅχι, τὸ θέλαιον εἶναι ὅτι αἱ συνεντεύξεις των ἦσαν σπανιώταται. Τὴν 1 Φεβρουαρίου 1785 ὁ Καρδινάλης μετέβη εἰς Βερσαλίαν ἢτον μετρμφιετένος, καὶ Σραΐζερ ὁ ὑπηρέτης του τὸν ἐσυντρόφινε φέρων θήκην μὲ τὸ πολύτιμον κόσμημα. Ἄμα ἐφθασε τὸ ἐσπέρας ἔτρεξεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Κ. Δελαμώτ, καὶ λαβών, ὅταν ἐπληστασεν εἰς τὴν θύκην της, ἀπὸ τὰς χειρας τοῦ ὑπηρέτου τὴν θήκην τὸν ἐδίωξε, καὶ ἀνέση. Μετ' ὀλίγον, ἐδόθη εἰδῆσις ὅτι ἀνθρωπός τις στελλόμενος ἀπὸ τὴν ἱαστίσαν ἐπιθυμεῖ νὰ ἰδῃ τὴν οἰκοδέσποιναν καὶ εύθυνος ὁ Καρδινάλης ἀπεσύρθη ὅπισθεν τῆς κλίνης. Ὁ ξένος ἐνεχείρισεν εἰς τὴν κυρίαν ἐπιστόλιον, τὸ ὄποιον διεῖσαεν ὁ Κ. Δελαμώτ εἰς τὸν κρυψίντα, ἐν ὃ περιέχετο ἡ διαταγὴ τῆς ἀποστολῆς τῆς θήκης: ἡ θήκη λοιπὸν ἐνεχειρίσθη εἰς τὸν ἀπεσταλμένον. Οὗτος δὲ ἦτον εἰς τῶν ὑπηρετῶν τῆς ἱαστίσας, δυνομαζόμενος Δεσκλῶ, καὶ πρέπει νὰ τὸν ἐγνώριζεν ὁ Καρδινάλης, διότι ἐδώκεν εἰς αὐτὸν ἀνευ δισταγμοῦ, ἀνευ πληροφορίας, ἀνευ ἀποδεικτικοῦ μίαν θήκην ἦτις περιέχειν ἐν ἐκατομάριον καὶ ἑκακοσίας χιλιάδας φράγκων.

Ἔτον ἐπόμενον ἀφοῦ ἡ Μαρία Αντουανέτη ἐλάσῃ τὸ περιδέραιον, ὅτι ἐπρεπε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν μεσίτην διὸ καὶ ἐμήνυτεν εἰς αὐτὸν διὰ τῆς Κ. Δελαμώτ ὅτι τὴν ἐπιοῦσαν ἡ ἱαστίστα ἔμελλε νὰ τὸν φανερώσῃ εἰς ὠρισμένον τινὰ τόπον τὴν παραλαβὴν διὰ σημείου τινός, τὸ ὄποιον καὶ ἔγεινε.

Τρεῖς ἡμέραι δὲν εἶχον παρέλθει μετά τὴν ἐγχείρισιν τοῦ περιδέραιον, καὶ ὁ Κ. Ροάν ἐβίασε τοὺς

ἀδαμαντοπώλας νὰ ὑπάγωσι νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν ἱαστίσαν, τόσον ὡτοῦ ήτο ήέναιος περὶ τῆς συγκρατεσσέως της! Ἀλλὰ τὸ χρέος τοῦτο εἶχον ἥδη ἐκπληρώσει προηγουμένως, χωρὶς νὰ τὸ φανερώσωσιν εἰς τὸν Καρδινάλην, διότι ἐφοδοῦντο μὴ δυσαρεστηθῆ, ὑποπτεύμενος ὅτι δὲν ἐπίστευσαν τοὺς λόγους του· παρατηρητέον δὲ ὅτι ὁ Κ. Βέχμερ ἦτον εἰς τὸ ἀνάκτορα τὴν ἡμέραν τῆς μετὰ τοῦ Κ. Σούζα συνομιλίας τῆς ἱαστίσας. Καὶ τωράντι διά Βέχμερ θὰ ἥτον ὅλως διόλου ἀνόητος, ἐάν, ἐνῷ εἶχε τὴν εὐκολίαν νὰ διέπη τὴν Μαρίαν Ἀντουανέτη, δὲν τὴν ἤριώτα περὶ τῆς ἀγροῦς καὶ τῆς παραλήψιος τοῦ περιδέραιου· διότι, καὶ ἀιλους λόγους ὑποψίας ἐὰν δὲν εἶχε, μόνη ἡ ἴδεα τοῦ ὅτι τὴν διαπραγμάτευσιν ἐνὸς κοσμήματος ἀνέλαβεν ιεράρχης, ἤκειν νὰ τὸν κατασκηνώσῃ προσεκτικώτερον.

Ιδού ἔως ποῦ εἶχε φθάσει ἡ ὑπόθεσις ὅταν, περὶ τὰ τέλη τοῦ Ιουνίου, ὁ Καρδινάλης ἐμήνυσεν εἰς τοὺς ἀδαμαντοπώλας, ὅτι, καθὰ διαλάμβανεν ἐπιστολὴ ἐγγειρισθεῖσαν πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς Κ. Δελαμώτ, ἡ ἱαστίστα ἐθεώρει ὑπερβολικὴν τὴν τιμὴν τοῦ περιδέραιου, καὶ ἀπήτελε νὰ γένη ἐλάττωσις διάκοσιων χιλιάδων φράγκων, διότι ἄλλως θὰ τὸ ἐπέστρεψεν απερίγραπτος ὑπῆρξεν ἡ λύπη καὶ ἡ ἐκστασίς τῶν πωλητῶν· καὶ δύως ἐβίασθεῖσαν νὰ ἐνδώπωσι. Τότε ὁ Καρδινάλης διὰ ν' ἀπαλλαχθῇ, ὡς φαίνεται, τῆς εὐθύνης, τοὺς ὑπηρόρευσε τὴν ἐπομένην πρὸς τὴν ἱαστίσαν ἐπιστολὴν τῶν.

«Κυρία! εἰρεθα εἰς τὸ ἄκρον εὐτυχεῖς ἀναλογιζόμενοι ὅτι αἱ τελευταῖαι προτάσεις τὰς ὄποιας παρεδέχθημεν μὲ ζῆλον καὶ σέβας, εἶναι νέα ἀπόδειξις τῆς ὑποταγῆς μας καὶ τῆς ἀφοιστεώς μας εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Γ. Μ. Μεγίστη ἐπίσης εἶναι ἡ εὐχαριστήσης μας, διότι τὸ λαμπρότερον κόσμημα τῆς ὑρῆλου θίλει στολίσει τὴν μεγαλητέραν καὶ τὴν ἀγαθωτέραν τῶν ἱαστίσαν.»

Η ἐπιστολὴ αὐτὴ, ὑπὸ χρονολογίαν 12 Ιουλίου 1784, παρουσιάσθη ἀπὸ τὸν Βέχμερ εἰς τὴν ἱαστίσαν, ἐνῷ ἐμβαίνει εἰς τὴν έιδιοιθήκην της. Ἡ Κ. Καμπτάνητον παροῦσα. Η ἱαστίστα ἀνέγνωσε μεγαλοφώνως αὐτὴν, καὶ ἀντὶ νὰ φανῇ ἐκστατική, ἀντὶ νὰ φροντίσῃ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ μυστήριον, ἐπληστασεν εἰς ἐν κηρίον ἀναμενόν, καὶ ἔκαψεν ἀταράχης τὴν ἐπιστολὴν εἰπούσα: «δέν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ τὴν φυλάξω.»

Άλλ' ἡ φρικὴ προθεσμία ἤγγιζεν, καθ' ἥν οἱ πωληταὶ ἐμέλλον νὰ παρουσιασθῶσιν εἰς τὴν ἱαστίσαν διὰ τὴν πληρωμὴν! Ήλαν ἡ Κ. Δελαμώτ ἦτον ἐνοχος, ἐπρεπε θεῖασις νὰ τρέμῃ, καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς ξένην γῆν. Άλλ' αὐτὴ ἐξηεῖς τοὺς Παρισίους ὅλως ητοχος, δίδουσα συναναστροφάς, σκοπεύουσα ν' ἀγοράσῃ νέα κτήματα εἰς Βαρσούων, καυχωμένη ὑπέρ ποτε διὰ τὰς μετὰ τῆς ἱαστίσας σχέσεις της, καὶ μεγίστην ἔχουσα οἰκειότητα μετὰ τοῦ Καρδινάλη.

Άλλα καὶ οὕτος ἦτον ἐπίσης ητοχος. Μίκην ἡμέραν εἶπεν εἰς τὸν Κ. Σενέμες ὅτι εἰχειτεῖει εἰς τὰς χειρας τῆς Μαρίας Ἀντουανέτης ἐπτακοσίας χιλιάδας φράγκων, τὰ ὄποια ἐτοίμασε διὰ τὴν πρώτην δόσιν. Άλλοτε δὲ Βισσαζέ, ἐρωτήστας αὐτὸν ἐχειν συνεννοίην ἀπ' εὐθείας μὲ τὴν ἱαστίσαν, απεκρίθη, «ναι» χωρὶς διόλου γὰρ διστάζη.

Οι πωληταὶ δὲν είχον ἄρα τὸν ἐλάχιστον φόρον, δοταν, κατὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας, ὁ Κ. Ρόαν προσκαλέσας αὐτοὺς τοὺς εἰπεῖν, ὅτι, ἡ Βασιλισσα δὲν εύκολύνετο τότε νὰ τοὺς πληρώσῃ ὅτι σκοπὸν εἶχε νὰ ἔβορδήσῃ τὸ χρέος της τὸν Οἰτώβριον, καὶ, ὅτι, ἐν τοσούτῳ ἐπρόσφερεν εἰς αὐτοὺς τριάκοντα χιλιάδας φράγκων ἐπὶ λόγῳ τόκου. Οἱ ἄθλιοι ἀδαμαντοπλῶι κατεταράχθησαν, παρεπονέθησαν, καὶ τὴν φορὰν ταύτην ἀκόμη, διὰ ν' ἀπαλλαχθῆσθαι καρδινάλιης τῆς εὐθύνης, ἀπήγαγε νὰ γραφθῇ εἰς τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς Βασιλισσῆς τὸ ὄνομα.

Ἐξ ἄλλου μέρους ἡ Κ. Καμπάνη ἐρωτήσατα μίαν ἡμέραν περὶ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου τὸν Βέχμερ, διὰ τίνος μέσου ἐλαχεῖ τὰς διαταγὰς τῆς Μαρίας Ἀντονανῆτ, καὶ δι' ἔγγραφων ὑπογεγραμμένων ἴδιῃ χειρὶ αὐτῆς, ἀπεκρίθη τὰ ὅποια ἀναγκαζοῦμεν ἀπό τίνος νὰ δεικνύω εἰς τοὺς δανειστάς μου, διὰ νὰ τοὺς καθηγησαχθῶ. — Δὲν ἐλαῖς λοιπὸν ποτὲ τίποτε; — Μάλιστα, πριάκοντα χιλιάδας φράγκων εἰς χαρτομίστρατα, τὰ ὅποια μ' ἔστειλεν ἡ μεγαλειότης τῆς διὰ τοῦ Καρδινάλη, δοτική, ἵστη Βεναία, εἰλέπει κατ' ἴδιαν τὴν Βασιλισσαν: διότι, δοταν μ' ἔδωκεν αὐτὴν τὴν ποσότητα, μ' ἐξεβάιωσεν ὅτι τὴν ἐλαῖην ἐπιπαρουσία του ἀπὸ διὸν χρτοφυλάκιον τοποθετημένων ἐντὸς τοῦ ἐκ Σεβρικῆς πορφελαίνης γραφείου της, τὸ ὅποιον εὑρίσκεται εἰς τὸν κοιτῶνά της.

Οὕτω λοιπὸν ὁ καρδινάλιος ἐλεγενεῖ εἰς τὸν Σαΐν-Ζέμης, σεις τὸν Βαστέν, εἰς τὸν Βέχμερ, ὅτι ἐλάμβανε συνεντεύξεις μὲν τὴν ἑαστιλισσαν. Καὶ σημειωτέον ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐψεύδετο, διότι ἐμεῖνοι πρὸς οὓς ἀπετείνετο, εἴχον ὅλους τοὺς πρόπους νὰ ἐξιχνιάσωσι τὴν ἀλκηθείαν, καὶ μέγα συμφέρουν νὰ μὴ τὸ παραμελήσωσιν.

Αὐτεπίστειος ὅμως ἀπειλητικαὶ τινες φῆμαι διασπαρεῖσαι, ἐφθασαν εἰς τοῦ καρδινάλην τὰς ἀκρόας. Οἱ θαρών Βρετέλ, ἔχθρος του θανάσιμος, μαθὼν τὴν διαπραγμάτευσιν, εἶδε τὴν Βασιλισσαν καὶ τὴν εἰπεν ἀποτόμως ὅτι ἐνοχοποιήθη τὸ ὄνομά της δι' ἐκκληματικῆς καταχρήσεως αὐτή δὲ, καταπληχθεῖσα καὶ παραχθεῖσα, ἐξεβάιωσεν ὅτι ἥγνθει τὰ διατρέξαντα.

Ἐὰν ὁ καρδινάλης ἦτον πραγματικῶς θῦμα τῆς ῥᾳδιουργίας τὴν ὅποιαν ἀπέδωκαν εἰς τὴν Κ. Δελαμώτ, θὰ ἤνοιγε τότε τοὺς ὄρθαλμούς του. Καὶ ὅμως, ἀντὶ νὰ τρέξῃ μανιώδης εἰς τὴν οἰκίαν της ὡς ἀπατηθεὶς ἀπὸ αὐτήν, ἀντὶ νὰ τὴν ἐρωτήσῃ διατὶ ἐξύφανε τοιαύτην πλεκτάνην, ἀντὶ νὰ τὴν ἐπιπλήξῃ, τὴν μετέφερεν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ τὴν ἔκρυψε φοβούμενος δὲ μὴ συλληφθεῖσα ἀνακαλύψῃ τὸ μυστικὸν τῆς ἀνταποκρίσεως, τὴν ἔξιάζει νὰ φύγῃ καὶ νὰ διαβῇ τὸν Ρίνον. Άλλ' αὐτὴ δὲν ὑπήκουε μετά τινας δὲ ἡμέρας μετέβη μετὰ τοῦ ἀνδρὸς της Βαρ-συρ-ώδη, μὲ σκοπὸν ὅχι νὰ μείνῃ ἐκεὶ ὀλίγον, ἀλλὰ νὰ διατρέψῃ πολὺν καιρὸν. Δὲν εἶχε καμμιάν ἀνησυχίαν, κανένα συλλογισμὸν δυσάρεστον. Εφόρει ἀδάμαντας, ἐπροσκάλει εἰς τὴν τράπεζάν της ξένους, ἐσύγκαζεν εἰς τὰς συναντορφάς. Ἐπισκεφθεῖσα τὸν δοῦκα τοῦ Παντιέρ διαμένοντα εἰς Σατωβίλεν, ἐπροσκλήθη εἰς τὸ γεῦμά του, καὶ ἐλαῖεν ὑποδεξίωσιν κινήσασαν εἰς θαυμασμὸν τοὺς ἀνθρώπους· διότι δοταν ἀνεχώρει ἀπὸ τὴν οἰκίαν του, ὁ δοῦκος τὴν προσέπεμψε μέχρι

τῆς θύρας τῆς δευτέρας αἰθούσης, τὸ ὅποιον δὲν ἔχαμε ποτὲ οὔτε διὰ τὰς δούκησσας, ἀλλὰ μόνον διὰ τὰς ἐξ αἰματος ἡγεμονίας. Δεῦτε μετὰ τοῦ Ροΐ οὐδεμίας Ἐπίσπει καὶ δοταν μετ' ὀλίγον ἐπεσκέφθη ἡ Κ. Δελαμώτ τὸ Κλαιρέν, ὃ ἡγούμενος τὴν ὑπεδέχθη μετὰ μεγίστης φιλοφροσύνης, καὶ μὲ πολλὰς ἀποδεξεῖς σε απομονούμενον. Μίαν ἡμέραν ἐνῷ συνεγένετο μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τοῦ Κ. Βενιώ, παρουσιάσθη αἰρνιδίως ὁ ιερεὺς Μωρὸν ἐρχόμενος ἐκ Παρισίων. « Τι νέα; τὸν εἶπον. — Ήως δὲν ἥξεύρετε τίποτε; ὃ καρδινάλης Λουΐ Ρόαν ἐτέθη ὑπὸ κράτους. » Όλοι ἔμεινον ὀμέσως κατάπληκτοι καὶ ἐκστατικοί. Ἡ Κ. Δελαμώτ ὁχιάσατα ἐγκατέλειψε τὴν αἴθουσαν παρακολουθουμένην ἀπὸ τον Κ. Βενιώ, καὶ ἀνεχώρησαν ἀμέσως ἀμφότεροι διὰ τὴν Βαρ-συρ-ώδη.

Άλλ' ὁ Κ. Βενιώ, γνωρίζων τὰς μετὰ τοῦ καρδινάλη σχέσεις τῆς Κ. Δελαμώτ, καὶ φιλούμενος μὴ διακινδυνεύσῃ, τὴν ἐσυμβούλευσε νὰ φύγῃ, καὶ ἐπρότεινε νὰ τὴν εὐολύνῃ τὰ μέσα. Αὐτὴ ὅμως ἀπεκρίθη μετὰ θυμοῦ, δειξασσεῖς ὅτι λαμβάνει οἰκτον διὰ μόνην τὴν θέσιν τοῦ καρδινάλη, καὶ ὅτι δὲν εἶχε καμμιάν ἐνοχὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ο δὲ συνῆρος τῆς ἥτο τόσῳ ήσυχος, ὥστε, δοταν ἐψήσαν ἡ Κ. Δελαμώτ, αὐτὸς ἐλειπεν εἰς τὸ κυνήγιον δου εἰχεν ὑπάρχει ἀπὸ πρωτίας!

Ο ιερεὺς Μωρὸν εἶχε δίκαιον διότι διαρδινάλης Ρόαν ἦτον τωόντι ὑπὸ καρδιάτησιν. Η σκηνὴ αὐτὴ ὑπῆρχε τραγικὴ. Η 15 Αὐγούστου τοῦ 1785 ἐορτὴ τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτοκού, ὑπῆρχεν ἡ προσδιορισθεῖσα ἡμέρα διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς ἀδυσωπήτου ἔχθρας τοῦ έαρών τοῦ Βρετέλ. Οἱ Βασιλεῖς ἐτοιμάζοντο νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ὁ ιεράρχης τοὺς ἐπερίμενεν ἐνδεδυμένος τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν του. Περεύσθη τὸν προσκαλούσιν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Βασιλέως. Εμβάς εἰούσθη ἐνώπιον Λουδοβίκου τοῦ ΙΣΤ', τῆς Μαρίας Αντονανῆτ, τοῦ σφραγιδοφύλακος, καὶ τοῦ έαρών Βρετέλ. « Τι εἶναι, τὸν εἶπεν ὀμέσως ὁ Βασιλεὺς, αὐτὸν τὸ περιδέραιον τὸ ὅποιον ἐπομήσεις εἰς τὴν Βασιλισσαν; » Η ἀπροσδόκητος αὐτὴ ἐρώτησις ἐκεραυνοβόλησε τὸν δυστυχῆ καρδινάλην.

Τεταραγμένος, ἐμβρόντητος, κλονιζόμενος, εἰπε φελλίζων ὅτι τὸν ἥπατησαν. Καὶ χωρὶς διόλου ν' ἀποκρίθῃ εἰς τὴν Βασιλισσαν ἥτις ἥρωτησεν αὐτὸν πῶς ἦτον δυνατὸν, ἀπειλήνθη πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ διεμαρτυρήθη περὶ τῆς ἀθωτητός του. Διηγοῦντα τινες μάλιστα, ὅτι ἄμα εἶδε τὴν Μαρίαν Αντονανῆτ ἀνοίξασαν τὸ στόμα της, ἔφεψεν ἐπ' αὐτῆς ἐλέυμα περιφρονητικὸν, βλέμμα ἀγανακτίσεως καὶ ἐπιπλήξεως. Λαβών τὴν ἀδειαν ἀπὸ τὸν Βασιλέα νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλον θάλαμον διὰ νὰ γράψῃ τὴν ἀπολογίαν του, ἔμαθεν ἀπερχόμενος ὅτι διετάχθη ἡ κράτησις του.

— « ΉΒασιλεὺ! εἶπε, δὲν παρακούω εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Μεγαλειότητός σας» ἀλλὰ γεύσατε νὰ διατάξετε νὰ μὴ μὲ συλλάβωσι φέροντα τὰ αρχιερατικὰ μὲν ἐνώπιον ὅλων τῶν αὐλικῶν σας.

— Καὶ ὅμως πρέπει νὰ γίνη, » ἀπεκρίθη δολοδόξης.

Καὶ τωόντι, τὴν στιγμὴν καθ' ἥν ὁ Κ. Ρόαν ἐξήρχετο ἀπὸ τὸν Βασιλικὸν θάλαμον, τὸν οὐσιόθη φωνὴν αὐτῆς. « συλλάβετε τὸν καρδινάλην! »

Ο Βαρών Βρετέλ, ανυπόμονος νὰ χορτάσῃ τὸ μῆσος του, ἐσφετείσθη τὸ καθήκον τοῦτο τοῦ λοχαγοῦ τῆς φρουρᾶς. Νέος τις ὑπολοχαγὸς διετάχθη νὰ συνδεύσῃ τὸν Καρδινάλιν. Ενῷ δὲ διέβαντον ἀμφότεροι πλησίον τῆς ἔκκλησίας, ὁ Κ. Ρόαν ἀπαντήσας τὸν ὑπηρέτην του ὠμίλησε πρὸς αὐτὸν λόγια τινὰ γερμανιστὶ, καὶ ζητήσας τὸ μελυθόκονδυλον τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἔγραψε ταχέως ἐπὶ τεμαχίου χάρτου ὅλγας τινὰς γραμμὰς, τὰς ὁποῖας παρέδωκεν εἰς τὸν ὑπηρέτην. Οὗτος δὲ ἵπεισας ἔτρεξε μὲ τόσην ἐλεύθερης εἰς Παρισίους, ὥστε δὲ ἵππος ἔσχασεν ἄμα ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ καρδινάλης. Ἡ διὰ τοῦ μολυθόκονδυλον γραφθεῖσα δικταγή, ἐνεχειρίσθη εἰς τὸν ιερέα Ζωϊζέλ, καὶ τὸ χαρτοφύλακιον τὸ περιέχον τὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ καρδινάλη ἐκρύθη. Ἀλλ' ἡ κατ' οἶκον ἔρευνα μόλις ἔγεινε μετὰ τέσσαρας ὥρας. Βραδύτης παράδοξος! μηπως ἔφθισεν τὸ μάθωτι πλειότερα ἀφ' ὅσα ἤθελον; Ο Κ. Ρόαν μετεφέρει τὸ ἑσπέρας εἰς Βαστίλη.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ συμβάντος τούτου, ἐν καὶ μόνον αἰσθημα ἐπεκράτει καθ' ὅλην τὴν πόλιν· ἡ ἐκπληξίς· ἀλλ' ὅταν ἐκουνοποιήθη ἀργότερον ὅτι δὲ οἱ Βασιλεὺς ἐπρότεινεν εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐν τῶν δύω, ἢ νὰ ἔξαιτήσῃ τὸ Βασιλικὸν ἔλεος ἢ νὰ δικασθῇ ἀπὸ τὸ συνέδριον, καὶ ὅτι οὗτος ἐπροτίμησε τὴν δίκην, τὸ κοινὸν αἰσθημα ὀικεῖθη, καὶ ἡ διαφορὰ τῶν συμφερόντων ἔφανερώθη εἴτε ἀπὸ τὴν χαράν, εἴτε ἀπὸ τὴν λύπην, εἴτε ἀπὸ τὴν ὄργην, καὶ ἀπὸ μύρια ἀλλα σχόλια ἀντιφατικὰ καὶ ὑπέροχοικα.

Ἀλλὰ τὸ συνέδριον ἔθριψμενεν! ἔθλεπε τέλος πάντων τὴν ἔκκλησίαν ταπεινούμενην ἐνώπιον του, καὶ διὰ τοῦ τρόμου τῶν ἀποφάσεων του ἐκράτει μετεώρους τὰς πλέον ἀλαζόνας οἰκογενείας τοῦ Βασιλείου! Ἐπόρειτο νὲ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς τιμῆς τοῦ Βασιλέως. Οι δὲ εὐγενεῖς, αἰσθημα ἔχοντες ἀντίθετον, ἥσαν πάντη καταβεβλημένοι. Ανεμέτρων μετ' ἀγανακτήσεως τὸ στάδιον τὸ ὄποιον διέτρεξαν οἱ πορφυροσχήμονες ἐκεῖνοι ἀνθρωποι τοῦ δήμου, καὶ ἐρρύαττον κατὰ τῆς Βασιλίσσης, διότι παρέδωκεν ἔνα συνάδελφόν των εἰς τοῦ πλήθους τοὺς σαρκασμούς. Ἀλλὰ καὶ δὲ ἀνώτερος αὐτὸς αἰλῆρος ἥτον τὰ μέγιστα ὡρισμένος, ὡς ἔφανη ἀπὸ τὴν διαμαρτύρωσίν του τῆς 18 Σεπτεμβρίου 1785. Ἐνῷ οἱ ἀπλοὶ αἰληρικοὶ ὑπήγοντο εἰς ίδιαζουσκν δικαιοδοσίαν, πῶς ἡ τάξις τῶν ἐπισκόπων, τῶν ὄποιων τὰ δικαιώματα ἥσαν καθιερωμένα ἀπὸ τόσα ιστορικὰ μνημεῖα, ἐστρείτο τοῦ προνομίου τούτου! Οι ἐπίσκοποι δὲν ἐδύναντο, δὲν ἐπρεπε νὰ δικαζωται εἰμὴ ἀπὸ ἐπισκόπους. Ἰδού ποῖοι ἥσαν αἱ ἀπαιτήσεις τῆς ἔκκλησίαςτικῆς ἀριστοκρατίας· καὶ μολονότι δὲ Καρδινάλις διεμαρτυρήθη, πάλιν ὁ Πάπας τὸν ἡπελῆσε μὲ καθαίσειν, διότι δὲν ἀπέκρουσε κατὰ τρόπον ἐπίσημον, ἀπόλυτον, τὸν δικαιοδοσίαν τοῦ συνέδριου. Καὶ αὐτοὶ προσέτι οἱ ἔνθερμοι τῆς μοναρχίας ὄπαδοι συνέλαβον φόβους τινάς. Πῶς, νὰ μὴ διεγερθῇ εἰς τὰς καρδίας των ἀριστότοντι προσιθημα τῆς 5 καὶ 6 τοῦ Ὁκτωβρίου; Πῶς νὰ μὴ ταραχθῶσι διὰ μίαν δίκην ἥτις θὰ εἰσηγηται εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Βασιλίσσης τὴν φαντασίαν τοῦ λαοῦ; Κατηγόρησαν λοιπὸν Λουδοβίκον τὸν ιερόν, καὶ τὸν κατέκρινον ὡς ἀνοήτως πράξαντα. Ἀλλ' αὐτὸς ὑπέκυψεν εἰς νόμον ἀνεξάρτησον

ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῆς ἀνθρωπίνης φρονήσεως, διότι ἡ ἐπανάστασις ἦτον πλέον ἀναπόδευκτος.

Ἐδύνατο δῆμος νὰ προλάβῃ τὸ σκάνδαλον τῆς 15 Αὐγούστου. Διατί λοιπὸν δὲν τὸ ἐπρόλαβε; Διατί ἡ Βασιλισσα ἔξετέθη εἰς τὸν κινδυνον τοῦ ν' ἀπελπίση ἀνθρωπον ὅστις εἰχε πῶς νὰ τὴν ἐλάψῃ; Η διαγωγὴ αὐτὴ ἐκπλήκτει τερόντι κατὰ πρώτην ὅψιν· ἀλλ' ὅταν ἔξετάσωμεν ὅλας τὰς περιστάσεις, παύει ἡ ἀπορία μας. Ο Κ. Βρετέλ ἥτον ἐπὶ τῆς ἀστυνομίας, καὶ αὐτὸς προετοίμασε τὸ σκάνδαλον τῆς συλλήψεως, διότι ἔτρεφε μῆσος ἀκάθετον κατὰ τοῦ Καρδινάλη δικαιούθεντος αὐτὸν εἰς τὴν πρεσβείαν τῆς Βιέννης. Εάν καὶ Μαρία Αντουανέτ εἶχεν ὅλιγωτεραν ἐνοχὴν, εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ περιδεραίου, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία διτι θὰ ἐμπόδιζε τὴν καταδίωξιν. Ἄλλ' ὅσω πλέον ἥτον ἐνοχοποιημένη, τόσῳ δυσκολώτερον ἥτον ν' ἀποτιμήσῃ τὸ πρᾶγμα, διότι θὰ ἐδίδεν ἀφοριμὴν εἰς φρικτὰς ὑποψίες. Όσον δὲ διὰ τὴν ἀπελπισίαν τοῦ κατηγορούμενου, κάνεις δὲν τὴν ἐφρείτο, διότι εἰχε μέγα συμφέρον νὰ κρύψῃ τὴν ἀλήθειαν· μία μόνη λέξις ἀπὸ μέρους του περὶ τῶν μετὰ τῆς συζύγου τοῦ Βασιλέως μυστικῶν σχέσεων του ἥτον ίκανὴ νὰ φέρῃ τὸν θάνατόν του. Ας εἰπωμεν πρὸς τούτοις διτι ἐσχάτως ὁ Καρδινάλης ἐπανέλαβε σκανδαλωδέστερον τὰς καυχήσεις του, τὸ δόπιον μαθοῦσα ἴσως ἡ Βασιλισσα, ἥσθάνθη ἀνανεώμενον τὸ παλαιὸν μῆσός της.

Τὴν 18 Αὐγούστου 1785 ἡ Κ. Δελαμώτ συνελήφθη εἰς Βαρ-συρ-άβ. ἀλλ' εἶχεν ἥδη καύσει τὰ ἔγγραφά της, μεταξὺ τῶν ὄποιων ἥσαν καὶ πολλαῖ τοῦ Καρδινάλη ἐπιστολαῖ, πλήρεις τολμηρῶν καὶ ἀλυπαθῶν ἔγγρησεων, διότι αἱ ὄρμαι τῆς κενοδοξίας του συνεκρύσαντο μὲ τὴν μανίαν τοῦ ἔρωτός του. Συνέλαβον καὶ τὸν Καλιόστρον καταμηνυθέντα ἀπὸ τὴν Κ. Δελαμώτ ἥτις τὸν ὑπωπτεύετο ὡς ἐπίβουλον θεωρήσης δολοφονίαν. Παρατηρήσεον δὲ, διτι ὅταν δὲ Κ. Δελαμώτ παρεδόθη αἰκοθεν εἰς τὴν ἔξουσίαν, δὲν ἥθελησαν νὰ τὸν κρατήσωσι· διότι ἐγνώριζον διτι εἰχε χαρακτήρα ἀκλόνητον, καὶ ἐμοδύοντο μὴ ὑπερασπισθῆ τὴν σύζυγόν του ἐναντίον τῶν ἐπιβόῶν εἰς τὰς ὄποιας ἥσαν ἔτοιμοι νὰ τὴν ὑποβάλλωται.

Καὶ τερόντι, μόλις τὴν ἐφύλακισαν εἰς Βαστίλη, καὶ δὲ Βαρών τοῦ Βρετέλ τὴν περιεκάλυψεν ἐντὸς συστήματος συμβουλῶν ἐπιβούλων, αἰτινες εἶχον τὸν διπλοῦν σκοπόν, τοῦ νὰ συσκιάσωσι τὴν ἐνοχὴν τῆς Βασιλίσσης καὶ ν' ἀφανίσωσι τὸν Ρόαν. Εὑηνόσαν εἰς τὴν φυλακισμένην διὰ τοῦ ἐπιστάτου Σενών, διτι θὰ θανατώναν ἐκαὶ ὀνόμαζεν ἐν ὑποκείμενον... ἀπαραίταστον, καὶ διτι μία καὶ μόνη ἥτον ἡ σωτηρία της· νὰ ρίψῃ δλας ἀπάνω εἰς τὸν Καρδινάλην, δὲν ποτοῖς δὲν ἥσαν ἀλλας ἀξιος ἐλέους διότι αὐτὸς τὸν κατεμήνυσε. «Δὲν ἐλέπεις, ἐπρόσθεσεν ὁ ἐπιστάτης, διτι αὐτὸς δὲ ιδιος Ρόαν δὲν ἀναφέρει κακὴ τὸ ονόμα τῆς Βασιλίσσης; η λοιπὸν πρέπει νὰ τὰς ἀποδώσῃς δλας εἰς αὐτὸν, η νὰ τὸν ἀφήσῃς νὰ τὰς φορτώσῃ εἰς ἑσέ.»

Διὰ τοιούτων μηχανευμάτων καταρθώθη τὸ νὰ ψευσθῇ η Κ. Δελαμώτ κατὰ τοῦ Καρδινάλη, δὲν ποτοῖς ἥθελαντο διτι θὰ θανατήσετο ἐάν δὲν ἐψεύδετο

κατ' έκεινης. Ίδου ή κλεῖς τῆς διαδικασίας· τὸ ζόφος τὸ ὄποιον τὴν ἔκάλυπτε δὲν διεκεδάσθη πώποτε, διότι ἔπρεπε νὰ προφερθῇ ἐν ὄνομα τὸ ὄποιον δὲν ἔδύναντο ν' ἀκούσωσι προφερόμενον οἱ δικασταί.

Αἱ καταδιώξεις ἥχισαν ἐν τοσούτῳ, καὶ ἐκ τῶν ἔξετάσεων ἐπρόκυψαν τρεῖς σπουδαιόταται ἀνακαλύψεις.

Νέα τις ὄνομαζομένη Ὀλίζα, συλληφθεῖσα εἰς Βρυσέλλας, ὡμολόγησεν ὅτι, καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς Κ. Δελαμώτ, εἶχε προσποιήθη εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ κήπου, τὸ πρόσωπον τῆς Βασιλίσσης.

Ἀλλος τις, Ρέτω Βελέτ καλούμενος, ἐμπατύργεσεν ὅτι, κατὰ δικαγγήν καὶ ὑπὸ τὰς ὁψεις τῆς Κ. Δελαμώτ, ἐμιμήθη τὴν ὑπογραφὴν τῆς Βασιλίσσης, καὶ ἔγραψεν εἰς τὸ περιθώριον τῶν προτάσεων τῶν πωλητῶν τὰς λέξεις ταύτας «Ἐγκρίνεται. Μαρία Ἀντουανὲτ τῆς Γαλλίας.»

Ἐπὶ τέλους ὁ Ἰωλανδὸς καπουκῖνος Μακδερμὸτ εἶπεν, ὅτι ἡ Κ. Δελαμώτ ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐν Λονδίνῳ ἀδαμαντοπώλην Γραὶ δέκα χιλιάδων φράγκων πολυτίμους λίθους, τὸ ὄποιον ὡμολόγησεν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀγοραστὴς ὅταν ἔξετάσθη ἀπὸ τὸν πρέσβυτον τῆς Γαλλίας.

Καὶ αἱ τρεῖς αὐταὶ περιστάσεις ἐπειδόμενον τὴν θέσιν τῆς Κ. Δελαμώτ ἀλλ' ίδου πῶς αὐτὴ τὰς ἔξηγησε, πρῶτον μὲν εἰς Βαστίλ, δεύτερον δὲ διὰ τῶν ἔγγραφων τὰ δότια ἐδημοσιεύθησαν μετὰ τὴν δίκην.

Καὶ περὶ μὲν τῆς σκηνῆς τοῦ κήπου εἶπεν ὅτι, τῷρντι ἡ Ὀλίζα ἐπροσποιήθη τῆς Μαρίας Ἀντουανὲτ τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ κατ' ἐπιταγὴν αὐτῆς τῆς ἴδιας· ὅτι ἡ Βασιλίσσα παρευρίσκετο εἰς τὴν συνέντευξιν, κεχρυμένη ὅπισθεν τινος φραγμοῦ· ὅτι αὐτὴ ἡ ἴδια διέταξε τὴν σκηνὴν, σκοπὸς τῆς ὄποιας ἦτον τὸ νὰ δοκιμασθῇ ὁ Βαθμὸς μέχρις οὗ ἐσένετο αὐτὴν ὁ Καρδινάλιος.

«Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ πιστεύσετε, ἐπρόσθεσεν, ὅτι χωρὶς τῆς συγκαταθέσεως τῆς Βασιλίσσης, θὰ ἐτόλμουν νὰ ἔξυφάνω μίαν πλεκτάνην τόσον εὔκολον νὰ ἀνακαλυφθῇ, καὶ θὰ ἐδιάλεγα, διὰ νὰ πράξω ἔγκλημα καθοσιώσεως, τὸν κῆπον τῆς Βερσάλης ἐν καιρῷ μεσονυκτίου, εἰς ἐποχὴν ὅτε αἱ νυκτεριναὶ περιδιαβάσεις, συγκεχωρημέναι ὑπὲρ τὸ 1778, ἥσαν τότε ἀπηγορευμέναι, καὶ διὰ τὰ Βασιλικὰ οἰκήματα ἐπεριφρουροῦντο μετὰ μεγίστης προσοχῆς; ἀλλ' ἔκτος τούτου, ἐὰν ἐφεύρισκον ἔγώ τὸν ἔρωτα τῆς Βασιλίσσης τὸν ὄποιον ἐπίστευεν ἡ καρδία τοῦ Καρδινάλη, δὲν ἦτον μᾶλλον συμφέρον μου νὰ τὸν ἀποκομήσω, ἀντὶ νὰ τὸν φέρω εἰς δολίαν συνέντευξιν ἥτις θὰ ἔξπητε τὰς ἐλπίδας τοῦ, καὶ θὰ τὸν ἔκαμε ν' ἀνακαλύψῃ τὴν ῥάδιουργίαν διὰ τοῦ θάρρους μὲ τὸ ὄποιον θὰ ἐπλούσιαζε τὴν ἐπιούσαν τὴν Βασιλίσσαν διὰ νὰ τὴν ὀμιλήσῃ περὶ τοῦ ἔρωτός του; Διότι ἡ πρώτη συνέντευξις θὰ ἐπεζήτει καὶ δευτέραν, καὶ τρίτην, καὶ ἡ μετὰ τῆς φευδοῦς Βασιλίσσης συνέντευξις θὰ ἐπετάχυνε τὴν ὥραν τῆς ἔγηγησεως μετὰ τῆς ἀληθοῦς, ὥραν φρικτὴν ὅτε μία μόνη συλλαβὴ ἥρκει νὰ φανερώσῃ τὸ φεύδος καὶ νὰ μὲ κρημνίσῃ εἰς τὴν ἀθεσσον.»

Περὶ δὲ τῶν λέξεων «Ἐγκρίνεται· Μαρία Ἀντουανὲτ τῆς Γαλλίας,» ἡ Κ. Δελαμώτ ὡμολόγει ἐπισή-

μως ὅτι ἔγραψθησαν ὑπὸ τοῦ Ρέτω Βελή, κατὰ ῥητὴν ὅμως συναίνεσιν τῆς τε Βασιλίσσης· τοῦ Καρδινάλη, οἵτινες εἶχον μεταχειρισθῆ ἐις συμφώνου τὸν τρόπον τοῦτον ὡς ὀφέλιμον καὶ ἀκίνυνον· διότι ἡ ὑπογραφὴ «Μαρία Ἀντουανὲτ τῆς Γαλλίας» δὲν ἦτον κανένδος ὑπογραφὴ, καὶ ἐπομένως δὲ ἐδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πλιστογραφία, ἐνῶ ἐδύναντίας ἔχρησμενεν εἰς τὸ νὰ καταπείσῃ τὸν Βέχμ, νὰ δώσῃ τὸ περιδέραιον, χωρὶς νὰ ἐκθέσῃ τὴν Βασιλίσσην ἢ καὶ τὸν γραφέα. Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῷ λόγῳ της ἡ Κ. Δελαμώτ ἐπέφερε τὴν παρατήρησιν πόσον θὰ ἦτον παράδοξον ἐὰν παλαιότερος πρέσβης καὶ αὐλικὸς ἥγινοι πῶς ὑπεγράφετο ἡ Βασιλίσση, τῆς ὄποιας, καθὼδ πρῶτος πνευματικὸς τῆς Αὐλῆς, ἥλαμβανε συνεχῶς ἔγγραφους διαταγάσ. Ήτον λοιπὸν δυνατὸν νὰ μὴ παρατηρήσῃ τὸ «τῆς Γαλλίας», ἐνῶ ἡ ὑπογράφουσα ἦτον ἡγεμονὶς «τῆς Αὐστρίας». Άνεγνωστε τάχα ταχέως καὶ ἀνεν προσοχῆς τὸ συμβόλαιον; Ἀλλ' ἡ ἀνάγνωσις δὲν ἔγεινεν ἀπαξ, ἀλλὰ καὶ διს καὶ τρίς καὶ πολλάκις, καὶ τὸ ἔγγραφον, ὑπάρχον εἰς χεῖρας αὐτοῦ, ἐπεδείχθη καὶ εἰς τὸν ταμίαν Σενζέμι.

Οσον δὲ περὶ τῶν πολυτίμων λίθων τῶν θέντων εἰς Λουδίνον ἀπὸ τὸν σύζυγόν της, ἡ Κ. Δελαμώτ ὡμολόγησεν ὅτι τοὺς ἔχαρισεν εἰς αὐτὴν ἡ Μαρία Ἀντουανὲτ. Ἐπειδὴ ἡ σύζυγος τοῦ Λουδοβίκου δὲν ἐδύνατο νὰ φορέσῃ ὅπως ἦτον τὸ περιδέραιον, ἀφοῦ τὸ ἀπεποιήθη δις ὅταν τὸ ἐπρόσφερε πρὸς αὐτὴν ὡς Βασιλεὺς, ἐστοχάσθη ὅτι ὁ μόνος τρόπος ἦτον νὰ τὸ διατάξῃ καὶ νὰ συναρμάσῃ ἐν ἄλλῳ διαφορετικοῦ σχεδίου καὶ ἀγνωριστον τούτου δὲ γενομένου ἐπερίσσευσαν ἀδάμαντες, τοὺς ὄποιους ἔχαρισε κατὰ φυσικὸν λόγον εἰς τὴν γινώσκουσαν τὸ μυσικόν.

Αἱ μαρτυρίαι αὐταὶ τῆς Κ. Δελαμώτ δὲν κατεχωρίσθησαν, ὡς εὐκόλως δυνάμεθα νὰ τὸ συμπεράνωμεν, εἰς τὰ πρακτικά. Ἐκοινολογήθησαν ὅμως καὶ ἐπιστεύθησαν, διότι ἀλλως δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ ἔγηγηθῶσι τόσας ἀναμφισθῆτα περιστατικὰ, ἀτιτα παρεδόθησαν εἰς τὴν δημοσίαν σύζητησιν ἀπὸ τὰ ὑπομνήματα τῶν δικηγόρων καὶ τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα.

Η κοινὴ γνώμη διηρέθη ἐπομένως.

Οἱ θιασῶται τῆς Μαρίας Ἀντουανὲτ κατηγόρησαν μετ' ἀγανακτήσεως τὴν Κ. Δελαμώτ διότι, συκοφαντήσασα τὴν Βασιλίσσαν της, κατεχράσθη της εὐπιστίας τοῦ καρδινάλη. Διῆσχυρίσθησαν διότι ἡ ἡ Κ. αὐτὴν λεγομένη εὔνοια τῆς Αὐλῆς ἦτον φευδῆς, ἵτις αἴ δι' αὐτῆς δοθεῖσαι πρὸς τὸν Ρόαν ἐπιστολαὶ ἥσαν πλασταὶ, καὶ διότι ἡ ἀγορά τοῦ περιδέραιου ἦτον ἀπλῆ κλοπὴ σχεδιασθῆσα πρὸ πολλοῦ. Καὶ οὕτω τὴν ἀπεθείκησαν ὡς ἀπατήσασαν τὸ πρῶτον τὸν καρδινάλην εἰς τὸν κῆπον, ὡς ἐνεργήσασαν τὴν πλαστογραφίαν, ὡς πωλήσασαν εἰς Αγγλίαν ἀδάμαντας διὰ τοῦ ἀνδρός της, καὶ ὡς μεταβάσασαν ἀπὸ τὴν ἐγνωμόνην τῆς ἔνδειαν εἰς τὴν πλουσιότητα.

Άνερερον ἐπίσης διότι ἡ Μαρία Ἀντουανὲτ εἶχεν ἀνέκαθεν κατὰ τὸν πρίγγιπο Λουδοβίκο Ρόαν μῆσον, τὸ ὄποιον δὲν ἐσυμβιβάζετο μὲ σχέσεις μωσικάς καὶ οἰκείας, καὶ ἐπρόσθετον διότι τὸ περιδέραιον ἐκεῖνο, τὸν ὄποιον τὴν λαθαρίαν ἀγοράν ἐτόλμουν ἀποδίδωσιν εἰς τὴν Βασιλίσσαν τῆς Γαλλίας. Επρόσφερε δις εἰς τὸν Βασιλεὺς πετοιήθη.

Άλλ' εις οι σκέψεις αύτας οι άντιπαλοι άντεττον ήλις πολλά πλέον ἐλλόγους.

Καὶ ἐν γωτοῖς, ἡρώτων, δὲ εἶναι πάραδοξον νὰ φαντασθῇ καὶ διτι, ἀφοῦ ἐλαβεν ὁ καρδινάλιος ἑρωτικᾶς επισολᾶς, εἴτε ἀληθεῖς, εἴτε πλαστὰς ἀδιάφορον, ἀφοῦ ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἐντὸς τοῦ κήπου δεῖγμα ἀγάπης, τροσφερθὲν ὡς ὑπετίθετο ἀπὸ τὴν θασιλίσσαν, φοῦ εἰς ἔνα λόγον ἐνόμιζεν ἐαυτὸν ἀντερώμενον, ἐν ἐφρόντισε νὰ καταστήσῃ μεγαλητέραν τὴν εὐτχίαν του, νὰ θεοβαθῆ τούλαχιστον περὶ αὐτῆς; αὐτὸς διτις ἦτον καθ' ὑμέραν εἰς τ' ἀνάκτορα, ὁ στοῖος ἀπήντα τόσον συνεχῶς τὴν Μαρίαν Ἀντουανέτην, δὲν θὰ ἔκαμε ποτε κάνεν σημεῖον, δὲν θὰ ἐπρόφερε καρμίαν λέξιν σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὰς ἐπιστολᾶς, μὲ τὰ παρελθόντα ἀτινα κατεγοήτευον τὴν καρδιάν του καὶ ἐνησχόλουν τὸν νοῦν του! Καὶ ἐχρείστη πλειότερον ἀπὸ ἐν σημεῖον, ἀπὸ μίαν λέξιν διὰ νὰ ἀνακαλυφθῇ ἢ ἀποδιδομένη εἰς τὴν Κ. Δελαμώτ ῥαδιουργία;

Μήν ἀμφιβάλλων περὶ τῶν ἐπιστολῶν ὁ καρδινάλιος θὰ ἐλάλησε θεοβαθῆς τὴν θασιλίσσαν, καὶ θὰ ἔκαμεν ἀναντιρρήτως· καὶ ἐπειδὴ ἡ μυστικὴ ἀληθῆλη φίλα ἔξηκολούθησεν δλόκληρον ἔτος, ἐπειται· η Κ. Δελαμώτ δὲν ἐψεύδετο.

Άλλ' ἔκτος τούτου, τι νὰ ὑποθέσωμεν περὶ τῆς σιωπῆς τῆς θασιλίσσης, διταν τὴν 12 ίουλου ἐλαβε τὴν ἐπιστολὴν τῶν ἀδαμαντοπώλων, δι' ἣς ἐλάλουν περὶ τοῦ περιδεραίου τοῦ πωληθέντος κατ' ἐπιταγήν της, περὶ νέων συμβιβασμῶν, περὶ ὑπακοῆς εἰς τὰς θελήσεις της καὶ περὶ εὐγνωμοσύνης; Εάν τωραντι τήνδει δλα ταῦτα, δὲν θὰ ἐμήνυεν ἀμέσως τὸν Βέργερ, μετα τοῦ δποίου ἐλάμβανε ἀπὸ πολλοῦ συνοιλίας, διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ παρατόλμου τούτου αἰνίγματος;

Άλλα καὶ ἀλλη τις περίστασις ἐπειθάρυνε τὴν Μαρίαν Ἀντουανέτη, η τῆς ἐκπτώσεως τῶν διακοσίων χιλιάδων φράγκων, τῆς προβληθείσης εἰς τοὺς ἀδαμαντοπώλας πρὸ τῆς πρώτης λήξεως, δι' ἐπιστολῆς ἐγχειρισθείσης παρὰ τῆς συνήθους μεσοπτήρας. Εάν ἦτον ἀληθὲς διτι η Κ. Δελαμώτ ἤπατησε τὸν καρδινάλην, καὶ διτι ἐσφετερίσθη τοὺς ἀδάμαντας, ἐπὶ τίνι σκοπῷ θὰ ἔζητε διὰ πλαστῆς ἐπιστολῆς ἐλάττωσιν, ἡτις ἐδύνατο νὰ προξενήσῃ τὸν ἀκύρωσιν τῆς υψηφωνίας, τὴν ἀπόδοσιν τοῦ περιδεραίου, νὰ φέρῃ εἰς φῶς τὸν δόλον καὶ νὰ τὴν ἀφανίσῃ κατὰ κρι τος; Ή ἐπιστολὴ λοιπὸν αὐτὴ, τὸν δποίαν ὁ καρδινάλιος ἔθεβαν διτι ἐλαβεν ἀπὸ μέρους τῆς θασιλίσσης, δὲν πρέπει νὰ ἐπλάσθη ἀπὸ τὴν Κ. Δελαμώτ, διότι ἄλλως καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὰς προλαβούσας καὶ ἦτον γεγραμμένη διὰ τῆς ἰδίας χειρός!

Τοιαῦται ἦσαν αἱ κατηγορίαι τῶν ἐχθρῶν τῆς Μαρίας Ἀντουανέτη, καὶ εἰς πᾶσαν ἀντιρρήσιν ἔζητουν ἀπάντησιν ἔξετάζοντες εἴτε τὴν διαδικασίαν, εἴτε τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς ἔξεις τῆς θασιλίσσης. Ἀναμφιβόλως, ἐλεγον, εἶναι δύσκολον νὰ πιστεύῃ τις διτι η σύζυγος ἐνδις ἡγεμόνος τῆς Γαλλίας, ἔκρυψθη ὅπισθεν φραγμῶν καὶ περιέπλεξε τὴν ἀξιοπρέπειάν της εἰς τοιαῦτην σκηνὴν· ἄλλα μήπως δὲν ἐγνώριζεν ὁ κόσμος διτι διτις Μαρίας Ἀντουανέτης, τοιούτων ἀνοησίων, καὶ τὸ πρόσωπον ὃ κοιρέως την Σ. R. Λας, τὸ δποίον μικρὸν Τρια-

νὸν, δὲν τὴν ἔζουκεώσε τάχα μὲ σκηνὰς παρομοίας μὲ τὴν τοῦ κήπου; Άπεστρέφετο, λέγουσι, τὸν Καρδινάλην· ἄλλα τὸ μῖσος τοῦτο, γεννηθὲν ἀπὸ ἴδιαιτέρων τινὰ καὶ εὔεξηγητον περίστασιν, δὲν ἐσβέσθη τάχα ἐνώπιον τοῦ ἐρωτός του καὶ τῶν περὶ τῆς μετανοίας του διαβεβαιώσεων; Τοιόντι εἶχεν ἀποποιηθῆ διτις τὸ περιδεραίον, ἄλλ' η κατάστασις τοῦ ταμείου δὲν τὴν ἐσυγχώρει νὰ πράξῃ ἄλλως πως, καὶ δισις γνωρίζουσι τὴν γυναικεῖαν καρδίαν, δὲν πρέπει νὰ θαυμάζωσιν ἐὰν ἀγρότεον ἐκυριεύθη ἀπὸ σφοδρὰν ἐπιθυμιαν τοῦ ν' ἀποκτήσῃ τὸ κόσμημα, ἀμα ἔμαθεν διτι θασιλίσσα της ξένη, κατωτέρα ἀπὸ αὐτὴν, ἔμελλε νὰ τὸ ἀγοράσῃ.

Περὶ δὲ τῆς Κ. Δελαμώτ, ἄρα η πλουσιότης της, τὴν ὅποιαν ὠφειλεν εἰς τὴν μεγαλοδωρίαν τοῦ καρδινάλην, καὶ ἐπεδείκνυεν ἐννέα μῆνας πρὸ τῆς ἀγορᾶς τοῦ προκειμένου κοσμήματος, αἱ ὑποψίαι τὰς ὄποιας συνέλαβον οἱ πωληταὶ διταν τὰς ἀνήγγειλε τοὺς σκοποὺς τοῦ Ρόαν, αἱ καυχήσεις της διὰ τὰς μετὰ τῆς θασιλίσσης σχέσεις της, η μεγίστη ἀταραξία της μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, η ἀπόλυτος ἀπάροντις της τοῦ νὰ φύγῃ διταν τὸ ἐπρότεινον εἰς αὐτὴν, η ἡσυχία τὴν ὅποιαν εἶχεν ἀδιαλόπως, δὲν ἥρκουν ν' ἀποδείξωσιν ἀνυπόστατον τὴν κατηγορίαν τῆς κλοπῆς;

Ἄξιοθρήψητος εἶναι η ἔξουσία διταν τὸ μῖσος τὸ δποίον προκαλεῖ αὐτὴ καθ' ἐαυτῆς, ἐνισχύεται ἀπὸ τὴν ἀρχομένην παρακμὴν της! Ή δίκη τοῦ περιδεραίου ἐξέθεσε τὴν θασιλίσσα εἰς τὰς προσβλάσις, ὅχι μόνον τῶν φυσικῶν ἐχθρῶν της, ἄλλα καὶ τῶν πολυαριθμών ἔκεινων θασιλικῶν τοὺς δποίους παρώργιζεν η ἀνάμνησίς τενος ἀποτυχίας η ὅρθρως. Εἰς μάτην περέπλεξαν καὶ ἐσκότισαν τὴν ὑπόθεσιν, εἰς μάτην τὴν παρέστησαν ὡς γελοίαν περίστασιν αἰσχροκερδείας, τὰ διέμματα τοῦ κοινοῦ ἔμειναν προσπλωμένα ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῆς Βερσάλλης. Ἀποχωρισθεῖσα ἀπὸ τὴν διαδικασίαν η θασιλική μεγαλείστης, διεσύρθη διὰ λιθέλλων αἰσχρῶν διου ἀνεφάνοντο τὰ πάθη ἄλλ' ὅχι καὶ τὰ ὄνδρατα δυσαρεστημένων αὐλικῶν· τὸ σκάνδαλον ὑπῆρξε μέγα εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Εὐρώπην ἄπαταν! Ή δίκη τοῦ περιδεραίου ὑπῆρξεν ἐστία διου συνεχωνεύθησαν αἱ μυρίαι κατὰ τῆς θασιλίσσης τῆς Γαλλίας κατηγορίας, καὶ ἀπειροι ἐσκίρτησαν ἀπὸ τὴν χαράν των διὰ τὴν ἀτιμίαν, ὡς τὴν ὠνόμαζον, τοῦ θασιλέως οῦτινος η πτώσις προσήγγιζε.

Παρατηρούτον πρὸς τούτοις διτι τὸ ζήτημα, τεθὲν μεταξὺ τῆς θασιλίσσης καὶ τῆς περιφανεστέρας οἰκογενείας τοῦ θασιλίσσου, κατήντα ὀλεθριώτατον δι' ἑκείνην.

Ν' ἀπαλλαχθῇ τῆς κατηγορίας δι πρόγγιψ τοῦ Ρόαν ἦτον πάντη ἀδύνατον. Ἰδοὺ διατὶ δι μικρήρος του Ταργέτ, ὑπερασπιζόμενος αὐτὸν, ἐπροσπάθησε νὰ τὸν ἀποδείξῃ θῦμα τοιαύτης εύπιστίας, διουίαν μόλις τις θὰ ἀπέδιδεν εἰς μικρὸν πατιδίον. Άλλα καὶ η ἀπαλλαγὴ αὐτὴ οὐ ἀπέβαινεν ἀνωφελής, διότι ἐμενε νὰ ἔξηγηθῶσι καὶ δσαιεπενδικαρδινάλης εἰς τὸν Βέργμερ, τὸν Βασσάν, τὸν Σαινζέμις περὶ τῶν μετὰ τῆς θασιλίσσης ἀμέσων σχέσεών του, καὶ τὸ παραύτου προσφερθὲν ἀσυλον εἰς τὴν Κ. Δελαμώτ διταν ἔκοινολογήρη τὸ σκάνδαλον, καὶ τέλος η ἐφεξῆς σημείωσις ἡτις, γραφθεῖσα καθ' ὑπαγόρεσιν του ἀπὸ

τὸν ὑπηρέτην του, ἔπεισεν εἰς χεῖρας τοῦ Βαρόνου Βρετέλη· «ἔστειλε νὰ μηνύσῃ καὶ δευτέραν φοράν τὸν Β. (Βέχμερ) . . . στοχάζομαι διὰ νὰ τὸν διμιλήσῃ ἐκ νέου δι' ὅσα τὸν εἶπε τὴν πρώτην φοράν περὶ τοῦ προκειμένου σχεδίου . . . Ἡ κεφαλὴ του εἶναι ἀνω κάτω ἀφοῦ ἡ Α. (ἡ Βασιλίσσα) εἶπε· «τὶ θέλουσιν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι; μὲ φαίνεται ὅτι ἔχασαν τὰ μυαλά των» φοβοῦμαι μὴ χάσω καὶ τὰ ἐδικά μου.»

Ο Δουδοβίκος Ρόδων εἶχε πνεῦμα ζωηρὸν καὶ καλλιεργημένον, ἡ διπλωματικὴ του ἐμπειρία, ὑπῆρξε σπανία, καὶ ἡ εἰς Βιέννην πρεσβεία του τὸν εἶχε δοξάσει. Τοιοῦτος λοιπὸν ἀνθρωπὸς νὰ γενήῃ τὸ παίγνιον μιᾶς χυδαίας ράδιούργου, νὰ πιστεύῃ πολλοὺς μῆνας κατὰ συνέχειαν ὃς τι δὲν ἔβλεπε, ν' ἀκούῃ δ, τι δὲν τὸν ἔλεγον, νὰ νομίζῃ τὸ μῆσος ἔρωτα, ν' ἀπατᾶται τόσον καιρὸν καὶ νὰ μὴ φροντίζῃ νὰ ἔξιχνάσῃ δ, τι εἶχε μέγα συμφέρον νὰ ἡξερῇ, νὰ ὑπάργη χωρὶς διάλογο νὰ δισπιστήσῃ εἰς πλαστὴν συνέντευξιν, νὰ ἐκλάθῃ ἀληθῆ τὴν φευδῇ βασιλίσσαν, καὶ νὰ παραδώσῃ εἰς φευδῇ ὑπηρέτην τὸ περιδέραιον, ἀγορασθὲν δυνάμει πλαστῆς ὑπογραφῆς! . . . δλαιγάται ἡσαν περιστάσεις τὰς ὁποίας δὲν ἔπιστενε κατ' οὐδένα τρόπον τὸ δημόσιον.

Ἀλλ' ἔαν δὲν ἡ πατήθη, πρέπει νὰ συνέην τῶν δύω· ἡ ὅτι ἡγόρασε τὸ περιδέραιον διὰ νὰ τὸ οἰκειοποιήῃ, ἡ ὅτι τὸ ἡγόρασεν ἐν ὄνδρατι καὶ κατὰ ρότην διαταγὴν τῆς Μαρίας ἀντουανέτ. Δίλημμα φρικτὸν ἀλλ' ἀναπόφευκτον.

Έκ τῶν ἔγγραφων τῆς διαδικασίας καὶ ἐκ τῆς μαρτυρίας τῶν δύω ἀδαμαντοπώλων εἶχε προκύψει ὅτι ἡ ἐπιστολὴ τῆς 12 Ιουλίου, δι' ἣς εὐχαρίστουν τὴν βασιλίσσαν ὡς συναινέσσαν τέλος πάντων εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ περιδέραιου, τὴν εἶχε προκαλέσει καὶ ἐπαγορεύσει αὐτὸς ὁ ἔδιος καρδινάλης· ἐπιχείρημα, ἔλεγον, ἀκαταμάχητον ὑπὲρ τῆς τιμιότητός του καὶ ἀπόδειξις ἀναντίρρητος ὅτι ἐνήργησε κατὰ τῆς βασιλίσσης τὴν θέλησιν.

Τὸ ζήτημα ἄρα εἶχε τεθῆ οὕτω πως, ὥστε ἡ ἀθώσις τοῦ καρδινάλη, δὲν ἐδύνατο πλέον νὰ θεωρῇ εἰμὴν ὡς προσβολὴ κατὰ τῆς βασιλίσσης.

Ἐντεῦθεν συνεκροτήθησαν δύω μερίδες· ἡ μία ἐσύγκειτο ἀπὸ Λουδοβίκου τὸν ΙΣΤ', ἀπὸ τὴν βασιλίσσαν, τὸν πρῶτον πρόδρομον, τοὺς δύω εἰσηγητὰς, ἕνα δικαστὴν καὶ τὸν Κ. Βρετέλη τῆς ἀλλῆς μέλη ἡσαν ὁ καρδινάλης, ἡ οικογένεια Ρόδων, οἱ ἐπίσκοποι, μέγας ἀριθμὸς δικαστῶν, καὶ κρυφίως ὁ Κ. Βερένεν.

Οποία ἄρα θὰ ἡτον ἡ ἐκβασίς; τὸ ὄνομα τῆς Κ. Δελαμώτ δὲν ἀνεφέρετο σχεδὸν πλέον κατὰ τὴν σκανδαλώδη αὐτὴν συζήτησιν. Ἡ ὑπόληψις τῆς βασιλίσσης, ἵδου ἡ γενικὴ προπάθεια· τινὲς ἐσκέπτοντο καὶ περὶ τῆς βασιλείας.

Ἐν τοσούτῳ αἱ συμπαραβολαὶ εἶχον ἀρχίσει, καὶ ἡ Κ. Δελαμώτ ἀνέπτυξε τοιαύτην τόλμην καὶ γενναιότητα, ὅποιας ἀποκρούει μὲν ἡ γυναικεῖα σεμνότης, ἀλλ' αἴτινες ἀπεδείκνυον τὴν βαθεῖαν πεποίθησί της ὅτι οὔτε εἶχον λόγους, οὔτε θ' ἀπετόλμουν νὰ τὴν καταδικάσωσιν· ὁ καρδινάλης ἔμεινεν ἐμβρόντητος ὅταν τὴν εἶδεν, ὁ μάρτυς Δώθ ἐρυθρίστην, ὁ Βελέτη κατεπλήθη, καὶ διὰ τῆς ἐκρήξεως τῆς ἀγανακτήσεως της κατετρόμαξε τοὺς δικαστάς. ἀκολουθοῦσα ὅμως πιστώς τὸ σύστημα τῆς ὑπερα-

σπίσεως τὸ ὄποιον τὴν διέγραψαν ἐξ ἀρχῆς, ἥγωντε νὰ μὴ συμπειριλαμβάνῃ εἰς τὰς ἀποκρίσεις της τὸ ὄνομα τῆς βασιλίσσης. Ἄλλ' ὁ ἀγών ἦτον μάταιος, διότι ἀνὰ πάσαν στιγμὴν τὸ ὄνομα τοῦτο ἐπανήρχετο εἰς τὰ χείλη της, ὅτε, ἀναγκαζομένη νὰ ἐπινοήσῃ μύθους πολλάκις παραλόγους, ἀπεπλανᾶτο, καὶ ἐπεριπλέκετο εἰς ψεύδη καὶ ἀντιφάσεις. Ἐνίστε, δυσανασχετοῦσα διὰ τὴν τόσην στενοχωρίαν καὶ βιαζόμενη ἀπὸ τὸ δικαστήριον, ἀφονε φωνὰς αἱ ὄποιαι ἐφόβιζον τοὺς δικαστάς. «Καλοσύλλογοισθῆτε το! ἔαν μὲ παραβιάσετε, θὰ διμιλήσω . . .» Μίαν ἡμέραν μάλιστα, ὅτ' ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς πρὸς τὸν καρδινάλην ἐπιστολῆς, εἶπε στενοχωρηθεῖσα ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ ἔγραφθη ἀπὸ τὴν Μαρίαν ἀντουανέτ καὶ ἥρχιζεν οὕτω πως· «Σὲ στέλλω . . .»

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ οἱ κατηγορούμενοι ἔξεδιδον ἀδιαλείπτως ὑπομνήματα. Ο Καλιόστρος ἐφενδύνισε τὸ ἐδικόν του ἀπὸ τὰς φυλακὰς τῆς Βαστίλης. Ἐπεργράφε τὴν ἀνατροφήν του, τὸν έλον του, τὰς περιγγήσεις του διὰ μυρίων παραδοξολογιῶν, τὰς ὄποιας ἐφύρεν ἀναμφιβολώς διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐπὶ τῶν πνευμάτων ἔζουσίαν του. Ἐλεγεν ὅτι κατέτριψε τὴν παιδικήν του ἡλικίαν εἰς Μεδίναν, ὄνομαζόμενος Ἀχαράτ, εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Μουρτῆ Σαλαχῆμ.

Ο διδάσκαλός του ὠνομάζετο Αλθώτας· ἡ γέννησίς του ἦτον αἰνιγμα καὶ εἰς τὸν ἴδιον αὐτὸν, κατέ. . . Μετὰ ταῦτα ἥρθιμει τὰ ὑποκείμενα τὰ ὄποια ἐγνώρισεν ἰδίως εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ισπανίαν, τὸν δοῦκα τοῦ Αλβέρτου καὶ τὸν ιερόν του τὸν δοῦκα τοῦ Βεσκάρδου, τὸν κόμητα Πρελάτα, τὸν δοῦκα Μεδίνα Τσέλη. Εἰς Πορτογαλίαν, τὸν κόμητα Σάννα Βιτσέντο, εἰς Όλλανδαν τὸν δοῦκα τοῦ Βρουνσβίκου, εἰς Πετρούπολιν τὸν πρίγκιπα Ποτέμκην, τὸν Κ. Ναρίνσκην, τὸν στρατηγὸν τῶν Κοζάκων, τὸν στρατηγὸν Μεδίτσινο· εἰς Πολωνίαν, τὴν κομήτισσαν Κομπέσκια, τὴν Πριγγιπέσσαν Νασώ· εἰς Ρώμην τὸν ιππότην Άκουντο, εἰς Μελίτην τὸν ἀρχηγὸν τοῦ τάγματος. Ἐκαυχάτο πρὸς τούτους εἰς τὸ ἴδιον σύγγραμμά του, ὅτι εἰς ἄπειρα μέρη τῆς Εὐρώπης διάφοροι τραπεζίται εἶχον διαταγὴν νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς τὰς ἀνάγκας του καὶ εἰς τὰς μεγαλοδωρίας του, καὶ ὡνόμασε πολλοὺς οἵτινες δὲν τὸν ἀνήρεσαν. Ἀφοῦ δὲ ἀπέδειξεν ἑαυτὸν, μὲ περιφρόνησιν ἀλλὰ καὶ μὲ μετριοπάθειαν, συκοφαντηθέντας ἀπὸ τὴν Κ. Δελαμώτ, καὶ μὴ ἔχοντα καμμίαν ἐνοχὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ περιδέραιου, εἶπε τελείων, δ, τι ἀρκεῖ εἰς τὸν νόμον, δ, τι ἀρκεῖ εἰς πᾶν ἀλλο αἰσθημα ἔκτος τοῦ τῆς ματαίας περιεργίας. Θάξ ἐπιμείνετε τάχα εἰς τὸ νὰ γνωρίσετε περιστατικώτερον τὴν πατρίδα, τὸ ὄνομα, τὰ αἴτια, τὰ μέσα ἐνὸς ἀγνώστου; Τί σᾶς μέλλει, Γάλλοι; Ή πατρίς μου εἶναι διὰ σᾶς ὁ πρῶτος τόπος τοῦ κράτους σᾶς ὃπου ὑπετάχθην εἰς τοὺς νόμους σᾶς· τὸ ὄνομά μου, ἐκεῖνο τὸ ὄποιον ἐτιμήθη ἐν τῷ μέσῳ σᾶς· τὸ αἴτιόν μου, ὁ θεός· τὰ μέσα μου, τὸ μυστικόν μου.»

Τὸ ὑπόμνημα τοῦτο, ὅπου, πλητσίον εύτελῶν τινῶν περιγραφῶν, ἀνεφαίνετο τις μεγαλοφροσύνη, ηὗξης τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Γαλλίᾳ φιλοσοφιῶν φραμασόγρων, τὴν ὄποιαν ἀντεπροσώπωνεν ὁ Καλιόστρος. Ἐκ Βερολίνου, ὁ Μιράβη τὸν προσέβαλε διὰ τινος ἀ-

ποτόμου φυλλαδίου, δι' ού δικας ἐγίνετο κατηράνης ἡ δημοτικής τοῦ θαυματουργοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἔκεινην. « Ή κοινὴ συμπάθεια, ἔλεγεν ὁ Μιρκώ, φείνεται διὰ ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεράσπισιν του, ἢ διὰ τούλαχιστον τὴν καθιστᾶ ἐνδοξοτέραν. Εἶναι τεράστειος ἀνθρωπός, εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος, φιλόσοφος, σοφὸς, ἔτοιμος νὰ ἀνανεωσῃ τὸ φρικτὸν δρᾶμα τοῦ Σωκράτους πίνοντος τὸ κάνειον. Μυράδες φωνῶν ύψουνται πανταχόθεν, καὶ μεταξὺ τῶν συγκεχυμένων τούτων κραυγῶν, αἱ λέξεις αὗται δικρίνονται τι ἔκαμε; . . . τι ἔκαμερ ἡ σύζυγός τους; τι ἔκαμαρ; . . . »

Αἰρινδίως διαδίδεται ἡ φήμη διὰ τὸ Κύμης Δελαμώτ εἶναι εἰς τὴν Ἀγγλίαν, διὰ τῆς ἤξερει τὴν ἀληθειαν, διὰ εἶναι ἀπορατισμένος νὰ τὴν φυνεφάσῃ, διὰ θέλει νὰ ἔλθῃ εἰς Παρισίους, ἀλλ᾽ διὰ τὸν ἐμποδίζουσιν. Εἰς ταῦτα ἐπρόσθετον συγκεχυμένως πως τὴν εἰδησιν ἀποτυχούσης ἀποπείρας δολοφονίας, καὶ πολλὰς ἀλλας εἰκασίας διατεπιρομένας ἀπὸ τὸν φθόνον. Τότε ἀνυψώθησαν φωναὶ διατί δὲν ἔσπευσαν νὰ προσκαλέσωσι τὸν μόνον ἀνθρωπὸν ὅστις ἔδυνκτο νὰ ἀνακαλύψῃ τόσα μυστήρια; Ο.Κ. Βερζέν κατώθωτε καὶ συνέλαβεν εἰς ξένον τόπον τὴν Όλινα καὶ τὸν Βιλέτ, μάρτυρας εὐνοϊκούς εἰς τὸν Καρδινάλην, διατί ἔδεικνυετο τόσον ἀδύνατος καὶ χαλεπός ὡς πρὸς τὴν σύλληψιν τοῦ Δελαμώτ τοῦ διοίου τὴν μαρτυρίαν ἐφοβεῖτο ὁ Καρδινάλης; Αἱ φωναὶ αὗται δέν ἔδειλικαν διόλου τὸν Βερζέν, διτὶς εἰχε κάμει τὴν ἀπόφασιν νὰ υποστηρίξῃ τοὺς Ρόσην καὶ διότι τοὺς ἡγάπαι, καὶ διότι ἔμιστε τὴν Βατλίτσαν. Ἐπερφροσύνη λοιπὸν σέβεις πρὸς τὸ δίκαιον τῶν ἔθνων, σέβεις τὸ διόπιον δὲν ἔνθυμητη οὕτε εἰς τὰς Βρυσέλλας, οὕτε εἰς τὴν Γενέβην. Καὶ ζητήσας μόνον διὰ τὸν τύπον ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησην τὴν ἀπόδοσιν τοῦ Δελαμώτ, ἡ ιδούσητης μέχρι τέλος τὸ σύστημα, καθ' ὑπαγρέψυται τοῦ διοίου ἀπέρριψε τὰς ἐρεζῆς προτάσεις τοῦ Δεμερτίε, γάλλου κατασκόπου ἐν Ἀγγλίᾳ.

« Εἶναι, διὰ νὰ γείνη ἀνάρπατος ὁ ἀνθρωπός, δὲν ἀρκῇ μόνη ἡ ἐπιθεξίτης, νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν δίαιναν διὰ νὰ τὸν μιταφέρωμεν μέχρι τῆς δοχῆς τῆς Ταμίζας, εἰς τόπον μεμονωμένον, διοῦ νὰ γείνῃ φροντὶς νὰ ὑπάρχῃ, (καὶ ἀς περιμείνῃ καὶ δεκατέντε ἡμέρας ἔαν χριστιανὸς), ἀνθρώκωρός τον πλοῖον διότι αὗτὰ εἶναι τόσον παχέα, ὥστε εἶναι ἀδύνατον ν' ἀκουστῶσιν αἱ φωναὶ τῶν ῥιπτομένων εἰς τοὺς μυχούς των. »

Τῆς βασιλίσσης συμφέρον ἦτον νὰ ἔλθῃ εἰς Παρισίους ὁ Δελαμώτ, ἀλλ᾽ ἐπὶ συμφυνίᾳ νὰ ἔναγκελισθῇ τὸ σχέδιον τῆς ὑπερασπίσεως κατὰ τοῦ Καρδινάλην, τὸ διοίον ἔδόθη καὶ εἰς τὴν σύζυγόν του. Θὰ συγκατένευεν εἰς τοιαύτην συμφωνίαν; Ο.Κ. Άλεμαρ, πρέσβυς τῆς Γαλλίας εἰς Λονδίνον, διετάχθη νὰ βεβαιωθῇ περὶ τούτου· διότι, καὶ τοι ὑπάλληλος τοῦ Κ. Βερζέν ὑπερασπιστοῦ τῶν Ρόσην, ὁ πρέσβυς οὗτος ἦτον τῆς μερίδος τῆς βασιλίσσης. Ἐπροσκάλεσε λοιπὸν τὸν Κ. Δελαμώτ, τὸν ὑπέδειξε τι δρόμον ἐπρεπε ν' ἀκολουθήσῃ, καὶ ἔτοιμάζετο νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὴν Γαλλίαν, διὰ μέκχε τὸ τέλος τῆς δίκης, τὸ διοίον κατέσπευσαν οἱ φίλοι τοῦ Καρδινάλην.

Πρὸ πολλοῦ ἀγτίπαλοι ἐπιφύσαι ἐπενήργουν ἐπὶ

τοῦ συνέδριον εἰς δὲ ἀπέκειτο ἡ ἀπόφασις. Σύμβουλοι ἀναρχλαντίαι ἐδελεᾶσθησαν ἀπὸ παραλήσεις τῶν διοίων τὸ θέλγητρον μαντεύεται μὲν ἀλλὰ δὲν δικριτούνται. Λί θιόδοξοι ψυχαὶ ἔκλινον πρὸς τὸ μέρος τῆς εύνοιας. Ή ἀνυπομονησά τοῦ κοινοῦ ἦτον μεγίστη. Ο εἰσαγγελεὺς ἐπέφερε τὰ συμπεράσματά του.

Κατ' αὐτὰ δὲ Βιλέτ καὶ ὁ Δελαμώτ ἐπρεπε νὰ καταδικασθῶσιν εἰς ισόβια δειμά· ἡ Κ. Δελαμώτ εἰς ματτίγωσιν, σήμανσιν καὶ παντοτεινὴν φυλάκισιν ἔντος τοῦ νοτοκομείου, ἡ Ὀλίζα ν' ἀποβληθῇ ἀπὸ τὴν Αὔλην, ὁ Κόμης Κκλιόστρος ν' ἀπολυθῇ τῆς κατηγορίας καὶ δὲ Καρδινάλης; νὰ υποχρεωθῇ εἰς ταπεινὴν ἐξουσιολόγησιν αἰχμείας, νὰ ἔχωτη ἀπὸ τὴν παρουσίαν τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης, καὶ νὰ στερηθῇ τὰ ἀξιώματα καὶ τὰς θέσεις του.

Η γνώμη τοῦ εἰσαγγελέως ὑπεστηρίχθη ἀπὸ δύο εἰσηγητάς, καὶ τὸν Κ. Δελαμώτ, ἐγένετο δεκτὴ ἀπὸ δεκτέσσαρας δικαστὰς, καὶ κατεπολεμήθη θεοῦ; εἰς τὸ περὶ τοῦ Καρδινάλη μέρος της ἀπὸ ἔξι ἀλλούς. Ο.Κ. Δορμεσῶν ἐγνωμοδότησεν διὰ, χωρὶς ν' ἀπολυθῇ τῆς βασιλίσσης ὁ Καρδινάλης ν' ἀποβληθῇ τῆς Αὔλης.

Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποράσεως οἱ ἐγκαλούμενοι ἐπρεπε νὰ υποβληθῶσι καὶ εἰς τελευταῖαν ἔξετασιν. Ο.Βιλέτ ἐκάθητο πρῶτος εἰς τὸ σκαμνίον τοῦ καταδίκου, δῆλος εἰς τὰ δάκρυα, καὶ δέταν ἔλαχε τὸν λόγον ἐθεοῖσιν διὰ ματανοῦ. Μετ' αὐτὴν εἰσῆχθη ἡ Κ. Δελαμώτ. Επροχώρησεν ἐνδεδυμένη ἀπλούστερα, μὲ μαλλίχ χωρὶς κόνιν καὶ μὲ ένημα ἀνδρῶδες· ἀλλ' ἀμαρτεῖδε τὴν ἀποτρόπαιον ἔδραν, ἄλλαξεν δὲ δύψις της καὶ τὰ γόνυτά της ἡχυταν νὰ κλονίζωνται. Ἡλθε μὲ δόλο τούτο εἰς τὸν ἔαυτόν της καὶ ἀπεκρίθη μὲ θάρρος· παρετρηθή δὲ διὰ διαταράξης εἰς τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη· ἀλλ' ἡ στάσις τοῦ Καρδινάλην ὑπῆρξε πάντη διάφορος. Άν καὶ τὸ σιαμνίον δὲν ὑπῆρχε πλέον, ἡ δύψις του ἦτον κάτωχος καὶ δὲ πελπίστα ἐρχίνετο ἐζωγραφισμένη εἰς τοὺς ὄρθιαλμούς του. Ερόρει χιτῶνα ποδήρη ἐκ τῶν φερομένων ἐν καιρῷ τελετῆς. Προσκληθεὶς δύοφωνως νὰ καθηστῇ, ώμιλησε μὲ γλῶσσαν καὶ ήθυς ἰκέτου, καὶ ἔκαμεν εἰς τὴν καρδίαν τῶν δικαστῶν τοῦ βασιλέως ἐντύπωσιν οἴκτου.

Τὴν 31 Μαΐου 1783 ἐμέλλε νὰ ἔκφωνηθῇ ἡ ἀπόφασις. Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας Ρόσην καὶ τὰ τῆς Λορραίνης ἐπῆγαν καὶ ἐστάθησαν ἀπὸ πρωΐας εἰς τὸ μέρος δύον ἐμέλλε νὰ δικασθῶσιν οἱ δικασταί. Όλοι, ἀνδρεῖς τε καὶ γυναῖκες, ἐφόρουν πένθιμα· δέταν δὲ διέθη τὸ συνέδριον, περιωρίσθησαν εἰς τὸ νὰ τὸ ἐκφράσωσιν ίκεσίας σιωπηλάς διὰ τῆς ταπεινῆς καὶ μελαγχολικῆς στάσεώς των. Ἐπὶ τέλους ἐθύσαν ἡ ωρὰ καὶ δὲ πρίγγιψ Ρόσην ἀπελύθη τῆς κατηγορίας.

Η εἰδησις αὐτὴ διαδοθεῖσα ἐν ἀκαρεῖ; κατέστησε φρενήρεις τοὺς κατοίκους τῶν Παρισίων. Ἐπειδὴ ἀνωμάτῃ ο Καρδινάλης, ἀρρέας ἐστιγματίετο ἡ βασιλίσση, κατεδικάζετο ἡ Αὔλη, ἡ μοναρχικὴ ἀρχὴ ἐξηλέγχετο ἐλευθέρως ἀπὸ τοὺς πολίτας καὶ ἴκανοποιεῖτο τὸ ἐπαναστατικὸν πνεῦμα. Ο.Δουδοῦκος Ρόσην, διστοιχίας ἔως τότε δέν ἀπελαύναντεν οὗτε τῶν ἀλεπτωμάτων τοῦ τὴν δημοτικήτητα, κατέστη αἰφνιδίως τὸ εἰδωλον τοῦ λαοῦ. Εἰς τὸ δικαστήριον ὑπῆρχε μεγίστη συρρήση ἀνθρώπων, ἐξ ὧν οἱ μὲν ἦ-

σαν συσταρευμένοι είς τὰ μέρη ὅθεν ἔμελλε νὰ δια-
βῶσιν οἱ δικασταὶ, οἱ δὲ συνωθοῦντο, καὶ ἄλλοι
συνεπιέζοντο περὶ τὰ γραφεῖα. Ἄμα δὲ πρόεδρος καὶ
οἱ δικασταὶ ἦνοι ξαν τὴν θύραν διὰ νὰ ἀναχωρήσωσι,
μυριάδες φωνῶν ὑψώθησαν μέχρις οὐρανοῦ. «Ζήτω
τὸ συνέδριον! Ζήτω ὁ Καρδινάλης!» Αἱ γυναῖκες
τῆς ἀγορᾶς ἔτρεχον ἐνώπιον τῶν δικαστῶν, μὲ λό-
γους εὐγνωμοσύνης εἰς τὸ στόμα καὶ μὲ χεῖρας με-
στάς ἀπὸ κεντρώνας ἀνθέων. Κανεὶς δὲν ἐφόροτιζεν,
οὔτε διὰ τὸν Βιλέτ τιμωρθέντα δι’ ισοδίου ἔξορίας,
οὔτε διὰ τὸν Δελαμώτ καταδικάσθεντα κατ’ ἐρήμην
εἰς δεσμὰ, οὔτε δι’ αὐτὴν τὴν Κ. Δελαμώτ εἰς ἦν
ἐπειδὴ θητὴ ποινὴ δεινοτέρα καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Ὁλος
ὁ κόσμος εἶχε τὸν νοῦν του εἰς μόνον τὸν Καρδινά-
λην καὶ διὰν ἀνένη εἰς τὸ ὄχημα τὸ ὄποιον ἔμελλε
νὰ τὸν μεταφέρῃ πρὸς καιρὸν εἰς Βαστίλ, ἀνθαμιλ-
λῶντο τις νὰ πρωτοπατοσθῇ τὰ κράσπεδα τῶν
ἴματίων του. Ἀλλὰ καὶ δὲ Καλιόστρος μεθῆξε τῶν
ἐνθουσιωδῶν τούτων τιμῶν. Αἱ μεγαλήτεραι οἰκο-
γένειαι ἐπευφήμουν ώς ἐν θριάμβῳ διὰ τὸ θέαμα
τοῦτο· ὁ Θρίαμβος προανήγγελε τὸ πνεῦμα τῆς
προσεχοῦς μεταβολῆς.

Η Βασιλισσα κατεσπαράχθη ἀπὸ τὴν λύπην της.
Οἱ βασιλεὺς ἔξερχονται ἀπαρακαλύπτως τὴν ἰδέαν του
ὅτι ὁ Ρόαν ἦτον ἔνοχος κλοπῆς· καὶ ἐνεργήτας πρᾶξιν
αὐθαίρετον, τῆς ὁποίας τὸ παράκαιρον σκάνδαλον
ἐπεσφράγιζε τὰς ἀνοησίας τῆς Αὐλῆς, τὸν ἔξωρισε.
Καὶ δὲ Καλιόστρος αὐτὸς, καίτοι ἀθώος καὶ ἀθωθεῖς,
ἔξωρίσθη ἐπίστης.

Η δὲ Κ. Δελαμώτ, μαθοῦσα τὴν καταδίκην της,
ὑπέπεσεν εἰς σπασμούς μανίας. Ἐνόσῳ ἀνεγίνωσκον
τὴν περὶ αὐτῆς ἀπόφασιν, ἡναγκάσθησαν νὰ τὴν
κρατῶσι μετέωρον, διότι κανεὶς δὲν κατώρθωσε διὰ
τῆς ζίας νὰ τὴν κάμη νὰ γονατίσῃ. Δεδεμένη μὲ
σχοινία καὶ συρομένη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ δικαστηρίου,
διερρήγνυτο φωνάζουσα ὅχι μάτι πόδιον ἀλλ’ ἀπὸ μα-
νίαν· καὶ ἀποτεινομένη πρὸς τὸν λαὸν ἔλεγεν· «Ἐάν
μεταχειρίζωνται κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ γένος
τῶν Βαλουᾶ, ποίᾳ θὰ εἰναι νὰ τύχῃ τοῦ γένους τῶν
Βουρβόνων; »

Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν κραυγῶν τούτων τῆς ἀγ-
νακτήσεώς της, τὴν ἥκουσαν προφέρουσαν τὰ ἀξιο-
σημείωτα ταῦτα λόγια· «Ἔγὼ πταίω διὰ τὴν ἀτι-
μίαν μου ταῦτην μίαν μόνην λέξιν ἐὰν ἔλεγα, καὶ
θὰ μ’ ἐκρεμοῦσαν. Τότε ἐστούμβωσαν τὸ στόμα
της, καὶ ἐνῷ, κρατουμένη ἀπὸ τὸν δῆμιον ἐφρύκτεν
ἀπὸ ἀπελπισίαν, δὲ καυστικὸς σίδηρος ὅστις ἔμελλε
νὰ ἐγκαύσῃ τὸν ὄμον τῆς ἐνέκαυσε τὸ στήθος της.

Τὴν μετέφερον δὲ εἰς τὴν φυλακὴν, μὲ κόμην λυ-
τῆν, μὲ πρόπωπον καθημαγμένον, ἡμίγυμνον καὶ
προφέρουσαν κατάρας μὲ δλην της δύναμιν.

Μετὰ παρέλευσίν τινος χρόνου ἡ πριγγιπέσα Λαμ-
πάλ παρεκαλέσθη μυστηριωδῶς νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν
φυλακὴν, ἐπὶ προφάσει πειρεγίας· πραγματικῶς
ὅμως διὰ νὰ πληροφορθῇ περὶ τῆς Κ. Δελαμώτ καὶ
νὰ τὴν δώσῃ θοιθήματα.

Περὶ τὰ τέλη Νοεμβρίου 1776, ὁ σκοπὸς ἔδωκε
τὴν νύκτα εἰς τινα γυναικα ὑπηρετοῦσαν τὴν φυλα-
κισμένην, ἀνυπόγραφον ἐπιστόλιον περιέχον τὰ ἐ-
φεξῆς·

«Ἐξορκίζεσαι νὰ μὴν ἀψυχήσῃς καὶ νὰ ἔχης δυνά-

μεις διὰ μακρὸν τινα δρόμον· γίνεται ὀλονέν προσ-
πάθεια νὰ μεταβληθῇ νὰ τύχῃ σου! »

Δι’ ἄλλης ἐπιστολῆς, ἐγχειρισθείσης ἐπίστης διὰ
τοῦ σκοποῦ, ἔζητήθη δ τύπος τοῦ κλειδίου διὰ νὰ
εύκολυνθῇ δραπέτευσις. Ὡ τύπος ἐδόθη καὶ ὁ ἀ-
γνώριστος στρατιώτης ἔφερε μετά τινα καιρὸν τὸ
σωτήριον κλειδίον, καθὼς καὶ ἀνδρικὰ φορέματα δο-
θέντα ἀνεύ δυσκολίας εἰς τὴν Κ. Δελαμώτ, κατὰ
συννενόησιν θεοβαίως τῆς ἐπιστατούσης. Ἐλευθερω-
θεῖσα οὕτω πως μετέβη εἰς Λονδίνον ὅπου τὴν ἐπε-
ρίμενεν διόγκως της.

Ἀν καὶ δὲν εἶχε καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ Βα-
σιλισσα αὐτὴ διευκόλυνε τὴν δραπέτευσίν της, ἡ πε-
ποιθησίς της δύμας δὲν ἵσχε νὰ κατευνάσῃ τὴν
ἀγανάκτησίν της· διὸ καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1787
ἔτους, ἐφημερίς τις Ἀγγλικὴ ἐθημοσίευσε τὰ ἐφε-
ξῆς· «Ἄλλος λόγος δὲν γίνεται εἰς τὰς συναναστρο-
φὰς τοῦ Λονδίνου εἰκῇ περὶ σπουδαιοτάτης τινὸς
διατριβῆς ήτις, θ’ ἀνακαλύψει τὴν ἀλήθειαν περὶ
τῆς ὑπόθεσεως τοῦ περιδεραίου. »

Κοινοποιήθησα μετ’ ὀλίγον καὶ διὰ τῶν γαλλικῶν
ἐρημερίδων ἡ εἰδῆσις αὕτη, κατετάραξε τὴν Αὐλήν.
Η Μαρία Άντουανέτ κατεπονήθη. Αἱ διαπραγμα-
τεύσεις ἤρχισαν μὲ τὴν Κ. Δελαμώτ διὰ νὰ ἐμπο-
δισθῇ ἡ ἐκδοσίς τῆς διατριβῆς· ἐπρόκειτο περὶ τι-
μῆς. Η Κ. Δελαμώτ συγκατετέθη νὰ λάβῃ χρήματα·
ἡ δὲ πριγγιπέσα Πολινιάκ, κατ’ ἐπίμονον προ-
τροπὴν τῆς Βασιλισσῆς καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Βασιλέως,
ἀνεχώρησεν εἰς Βλθ, ὅπου διακόσιαι χιλιάδες φράγ-
κων ἤγριόσαν σιωπὴν λυθεῖσαν εὐθὺς μετ’ ὀλίγον!

Τοιοῦτον ὑπῆρχε τὸ περίφημον ἀλλ’ ἐπὶ τοσοῦτον
χρόνον αἰνιγματῶδες ἐκεῖνο συμβεβηκός. Ολαι αἱ
Αὐλαὶ τῆς Εὐρώπης συνέλαβον ἰδέαν δυσάρεστον διὰ
τὴν Μαρίαν Άντουανέτ· καὶ αὐτὸς ὁ ἀνεψιός της δ
αὐτοκράτωρ Φραγκίσκος ὁ Β’. τὴν ἐθεώρει σχεδὸν
ἔνοχον.

Δέγεται διτι μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς 31 Μαΐου
1786 διεταγγελεύεις εἶπεν εἰς τὸν ‘Ροζέρτ Σαίν-
Βενσάν, τὸν ἐνθερμότερον συνήγορον τοῦ καρδινάλη·
«Κύριε! ἐκλονίσατε, χωρὶς νὰ θέλετε, τὰ θεμέλια
τῆς Μοναρχίας! »

E. M.

ΠΟΙΚΙΛΑ, ΔΙΑΦΟΡΑ.

Α.

Πρὸς τὴν ἐξαδέλφην μου Κ. Καλλιόπην
Παπαλεξοπούλου.

‘Αναπλέων καταπλέων εἰς τὸν χρυσορρόδαν Νεῖλον,

Μόνος, ξένος, εἰς γῆν ἔνην, ἀνευ συγγενῶν καὶ φίλων
Καὶ μακρὸν τῶν ἀδελφῶν μου, μακρὸν σοῦ, ἀγαπητή μου,
Εἰς δὲλγάσι ίδου λέεις, ποίᾳ εἶναι ἡ ζωὴ μου.
Εἰς κοιτῶνα ἀκατίου, λίαν πειποιημένον

Δι’ ὀκτὼ παρθυρώλων γύρωθεν πεφωτισμένον

‘Εγκλειστος, καὶ ἐριθήχων ἀπ’ αὐγῆς μέχρις ἐσπέρας,

Γράφω καὶ ἀνυπνάσκω, εἰς τὸ πλείστον τῆς ἡμέρας.

Τὸ λοιπόν, ἀπ’ τὰ θυρίδας τοῦ μικροῦ μοι δωματίου,

Ταῦς ἀμπάδεις γαλαζιέλω τοῦ ἀραβικοῦ πεδίου.

Καὶ τὴν ὄχθην ἡτοις φεύγει, καὶ τὰ δένδρα, καὶ τὰ κτήνη.

Καὶ τὴν Κόρην τοῦ φελλάρχου ἡτοις εἰς τὴν ὄχθην πλύνει.

Παρσκει γυναικας ἀλλας, ώς σκιας μελανοφόρους,

Τὸ ἀνάστημα δούλως μὲ ἀρχαίας Κανηρόρους,

Σοδαρῶς, ὑπερηφάνως εἰς τὸν Νεῖλον νὰ βαδίζουν,

‘Απὸ τὸ θολόν του θδωρ τὰ ἀγγεῖα νὰ γεμίζουν,

Τοὺς μικροὺς των δλογύμνους πόδις μέχρι τῶν γονάτων,

‘Αφοι ἀγνισθεῦν, τοὺς πλύνουν, πλύνουν καὶ τὰ πρόσωπά των.